

SVEIKINIMAI

MŪSŲ INTERVIU

„NORĖČIAU IŠNAUDOTI VISAS GALIMYBES“ – Irena Gasperavičiūtė	6
---	---

IVYKIAI, PROBLEMAS, NUOMONĖS

LENKIJOSJE KALĖDŲ SENELIS VIETŲ DOVANŲ RYKŠTES DALIJA – Petras Maksimavičius	8
SENUOSIUS PALYDINT – Rytis Motiejūnas	9
AMBASADORIUS APLANKĖ SEINŲ IR PUNSKO KRAŠTO LIETUVIUS ...	11
KALĖDINĖS ŽAIDYNĖS 2015 – Vida Jolanta Stankevičienė	12

KULTŪROS BARUOSE

ADVENTINIS VAKARAS – Eugenija Pakutkienė	13
KUO YPATINGI 2015-IEJI PUNSKO LIETUVIŲ KULTŪROS NAMAMS? – Asta Pečiulienė	14

SVEIKA GYVENSENĄ

APIE VANDENS NEPRITEKLAUS ORGANIZME PASEKMES	17
--	----

PAPROČIAI

SENUOSE SPAUDOS PUSLAPIUOSE – Jurgita Stankauskaitė	18
ŽIEMOS ŠVENTĖMS ARTĖJANT – Eugenija Pakutkienė	20

SKELBIMAI

KRYŽIAŽODIS

KALĖDINIS KRYŽIAŽODIS	24
-----------------------------	----

SPAUDA RAŠĖ

LIETUVOS ŽINIASKLAIDA	26
-----------------------------	----

Viršeliuose:

Žiemos magija (Valdo Žilionio nuotr.)

Prie vysk. A. Baranausko kapo. Iš kairės: LR konsulato Seinuose vadovas V. Stankevič, Seinų parapijos klebonas Z. Bzdak, LR ambasadorius Lenkijoje Š. Adomavičius, Lietuvos URM ULD darbuotoja D. Vinciūnienė, kun. P. Gucevičius, Šv. Kazimiero draugijos pirminkas A. Vektorius (Petro Maksimavičiaus nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS:

16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23
tel./faks. 87 5161 416
www.e-ausra.pl
red@post.pl

LEIDŽIA:

Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny, ul. 22 Lipca 9
tel./faks. 87 5162 125

Vyr. redaktorė – Irena Gasperavičiūtė
Redakcijos sekretorius – Petras Vitkauskas
Stilistė, korektorė – Birutė Burdinaitė-Ołow
Techn. redaktorė – Aldona Jonušonytė

KORESPONDENTAI:

Petras Maksimavičius, Eugenija Pakutkienė,
Jurgita Stankauskaitė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2015-12-21.

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos
nuožiūra.

„Aušros“ redakcijos sąskaita:

BS Sejny O/Puńsk, ul. A. Mickiewicza 52,
16-515 Puńsk
Nr. 33 93540007 0070 0000 0198 0008
SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita:

BS Sejny, ul. Marchlewskiego 1, 16-500 Sejny
Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

RUCH S.A. vykdoma prenumerata

Spausdinto leidinio prenumeratą galima užsakyti
tiesiogiai interneto tinklapyje www.prenumerata.
ruch.com.pl. Kilus klausimų, prašom rašyti el. p.
adresu prenumerata@ruch.com.pl arba skambinti
„RUCH“ Klientų aptarnavimo centrui tel. 22 693
70 00 arba 801 800 803 (darbo dienomis 7-17
val.). Skambučio kaina priklauso nuo operatoriaus.

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Admini-
stracji i Cyfryzacji.

Projektą iš dalies remia Spaudos, radijo ir televi-
zijos rėmimo fondas (26-27 psl.).

Ministerstwo
Administracji
i Cyfryzacji

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Kalėdos. Naujieji metai. Dar vieni... Atrodo, vakar rašiau metų pabaigos įvadinį... Laikas nenumaldomas. Bet gal ne metus, o svarbius įvykius, atliktus prasmingus darbus reikėtų skaičiuoti? Ateinančiais užderės jubiliejų. Švęsime Punsko Kovo 11-osios licejaus šešiasdešimtmetį, kultūros namuose minėsime bent poros ansamblių apvalius jubiliejus. Besibagiantys šiuo atžvilgiu buvo kuklesni, o ir metinės trunkiai neminėtos.

Tarytum Seinų lietuvių „Žiburio“ 10-mečio proga Seinų miesto buhalterijoje atlikta kontrolė parodė, kad miesto savivaldybė skolinga lietuvių mokyklai 945 000 zł! Tikrinama buvo nuo 2010 m. Pirma mintis – Kalėdų stebuklas! Tačiau visi stebuklai kaip burbulai greitai subliūkšta. Taip atsitiko ir su šiuo. Seinų miesto taryba, posėdžiavusi gruodžio 18 d., nusprendė dar ir šių metų „Žiburiumi“ priklausančių pinigų (230 tūkst. zł) mokyklai neperduoti! Kaipgi? Niekas šito nežino. Kokia bus tolesnė eiga, sužinosime jau kitąmet. Vis dėlto Seinų miesto tarybos nuomonę reikėtų priskirti prie stebuklinių. Jei žmonės leidžia sau viešai laužyti teisę... Ir dar jie yra visuomenės išrinkti... Lai tai pasilieka be komentaro.

Šioje „Aušroje“ rasite pasvarstymų apie praėjusius metus. Skaitydami interviu su LLB valdybos pirmininke Danute Valukonyte sužinosite, kokiais rūpesčiais gyvena mūsų bendruomenė. Rytis Motiejūnas apžvelgia, kas Lietuvoje šiais metais buvo aktualu. Petras Maksimavičius stebi naujosios centrinės valdžios „išdaigas“ ir svarsto, kokias pasekmes tai turės mums – tautinei mažumai.

Mielieji, gražių ir ramių Jums šventų Kalėdų! O ateinantys metai lai šykšti rūpesčių ir būna turtingi gerų žinių bei prasmingos veiklos!

Broliai ir seserys Kristuje!

„... didžių dalykų padarė man Visagalis,
kurio vardas šventas.
Per kartų kartas Jis gailestingas
tiems, kurie Jo klauso...“
(Luko 1:47, Švč. M. Marijos giesmė)

Viename viduramžių persų eilėraštyje parašyta, kad danguje aštuonios durys. Kai kurios iš tų durų kartkartėmis atsidaro, kai kurios užsidaro, bet vienos, it Dievo rankos, visada plačiai atvertos – tai atgailos ir gailestingumo durys.

Šių metų gruodžio 8 dieną Popiežius Pranciškus atidarė Šv. Petro bazilikos Vatikane „Šventąsias duris“, kurios jo paskelbtais Dievo Gailestingumo metais vadinasi Gailestingumo durimis. Pasak Šventojo Tėvo, jų tikslas – priminti mums, kad „visi, kurie pro jas įžengsime, galėsime patirti guodžiančią, atleidžiančią ir viltį dovanojančią Dievo meilę“. Tuo pačiu tai kvietimas mums tapti Gailestingumo durimis kitiems, dovanojant nuoskaudas, klaidas, nusižengimus, kad per kiekvieną iš mūsų atleidimas ir malonė atitekėtų į šį pasaulį.

Didžiukimės ir dėkokime Viešpačiui, kad Gailestingumo metai neatskiriami nuo Vilniaus, kuriame esąs Dievo Gailestingumo paveiklo originalas, nutapytas 1934 metais pagal šventosios sesers Faustinos vizijas. Šis paveikslas, kaip ir pats Dievo Gailestingumo kultas, gimęs Lietuvoje, buvo labai mylimas ir gerbiamas Šventojo Tėvo Jono Pauliaus II. Didžia dalimi jo dėka kultas plačiai paplito po visą pasaulį, išgarsindamas Lietuvą.

Linkėdamas Jums gražių, linksmų šventų Kalėdų, meldžiu, kad turėtumėte drąsos peržengti Dievo Gailestingumo durų slenkstį, kai kurias duris atidarydami kitiems, į kai kurias pasibelsdami ir galbūt kai kurias uždarydami, jei jos neveda arčiau Dievo gailestingumo.

Sveikinu visus su šventom Kalėdom ir linkiu palaimintų 2016 metų!

Lietuvos Vyskupų Konferencijos delegatas
užsienio lietuvių katalikų sielovada
prelatas Edmundas J. Putrimas

Tegul šventų Kalėdų ir Naujų metų šventės atneš džiugią nuotaiką. Tebūna Jums geri ateinantys metai, turtingi ieškojimų ir atradimų. Dideli svajonėmis ir dar didesni darbai!

Lenkijos lietuvių draugija ir „Aušros“ redakcija

Sveikinu Jus šv. Kalėdų ir artėjančių Naujų metų proga. Linkiu vilties, stiprybės ir tvirto tikėjimo savo darbais ir svajonėmis. Tegul artėjančios Kalėdos būna šviesios, šiltos ir jaukios, o Naujieji metai lydimi profesinės ir asmeninės sėkmės.

*Ministras patarėjas Vaclav Stankevič,
Lietuvos Respublikos konsulato Seimuose vadovas*

Kalėdos – tai metas, kai sušyla širdys, kai namuose jaukiai dega žvakelės ir švelniai kvepia eglutės šakos. Žmonės dalijasi gerumu ir meile. Linkime tos meilės ir gerumo per visus ateinančius Naujuosius 2016 metus. Tegul Kalėdų žvaigždė jaukia šviesa užlieja Jūsų namus, tepripildo širdis tikėjimo, vilties ir suteikia daug jėgų ir noro prasmingiems darbams Naujaisiais 2016 metais!

*Punsko valsčiaus taryba,
viršaitis ir darbuotojai*

Mielieji,

šventės yra tam, kad laukdami jų taptume geresni, švelnesni, doresni, kad stabtelėtume kasdieniame bėgime, kad prisimintume savo artimą, kad ranką jam ištiestume reikalui esant, kad pamąstytume apie gyvenimo tėkmę ir jo prasmę...

Ramių ir šiltų šv. Kalėdų! O ateinantys 2016 metai teatneša Jums džiaugsmo savo gyvenimu ir pasitenkinimo atliktais prasmingais darbais!

Lenkijos lietuvių bendruomenės valdyba

Tebūna visų kelių pabaigoje – NAMAI,
Visų naktų pabaigoje – AUŠRA,
Visų neapykantų pabaigoje – MEILĖ,
Visų nevilčių pabaigoje – VILTIS!
Nuoširdžiai sveikiname šv. Kalėdų ir Naujų metų proga, linkėdami džiaugsmo, gražių idėjų ir prasmingų darbų!

„Aušros“ leidykla

Jaukių, ramių, šiltų ir džiugių šv. Kalėdų bei sėkmingų ir prasmingų ateinančių 2016 metų visai lietuvių bendruomenei linki

LLD Suvalkų skyrius ir „Suvalkiečio“ redakcija

Linkime, kad šv. Kalėdos būtų kupinos Viešpaties Jėzaus artumo, šilumos, kad Gailėstingumo jubiliejaus metais uoliai įgyvendintumėte krikščioniškojo gailėstingumo darbus ir kad visus 2016 metus Jus lydėtų gausi Dievo palaima.

Lietuvių šv. Kazimiero draugijos valdyba

Kūčių vakaras ir šv. Kalėdos vėl suburia ir suvienija šeimas, sukviečia prie bendro stalo visus tuos, kuriuos labiausiai mylime. Įsiklausykime į Kalėdų varpų skambėjimą, sulėtinkime žingsnius, primirškime kasdienes rūpesčius ir su viltimi pažvelkime į netrukus ateisiančius Naujuosius metus!

Seinų ir Punsko krašto bitininkai

Linksmų ir laimingų šv. Kalėdų!

Ščecino lietuviai

Tegul niekuomet nepritrūksta Jums džiaugsmo ir šilumos. Meilė telydi šeimas, o sėkmė – Jūsų darbą. Teprisipildo širdys tikėjimo, vilties, noro prasmingai dirbti ir gyventi Naujaisiais 2016 metais.

Jotvingių ir prūsų bendrija

Tegul mielos šypsenos, šviesios mintys, laimė, sėkmė darbuose, jaukūs namai, mylintys žmonės, patikimi draugai, geri žodžiai, maži ir dideli laimėjimai tampa Jūsų kasdienybe per Kalėdas ir visus ateinančius 2016 metus!

Punsko lietuvių kultūros namai

Kantrybės nebaigtiems darbams užbaigti, kūrybinio impulso naujiems pradėti, lengvos Laimės rankos, stiprios sveikatos ir džiugios šventinės nuotaikos šventų Kalėdų ir Naujųjų metų proga linki

*Vysk. Antano Baranausko fondas
„Lietuvių namai“ Seinuose*

Lai naujametinių žvakučių liepsnoje sutirpsta visos senųjų metų bėdos, o išaušęs šv. Kalėdų rytas teatneša sėkmę, stiprybę ir viltį. Linksmų šv. Kalėdų ir Naujųjų metų!

Punsko Dariaus ir Girėno mokyklos bendruomenė

Prasmingų ir svarių darbų!
Drąsių idėjų, dosnios laimės rankos!
Atvirumo viskam, kas nauja!
Šilumos ir jaukumo Jūsų namams,
Ir paties gražiausio Kalėdų stebuklo!
O Naujieji metai teatneša laimę,
Nors ne iš karto, nors dalim.
Linkime, kad Jūsų svajonės
Nesudegtų žvakių liepsnoje.
Lai išsipildo truputį daugiau,
Negu trokštate...
Šv. Kalėdų ir Naujųjų 2016-ųjų metų proga
lietuvių visuomenę sveikina

Punsko savivaldybės vaikų darželio bendruomenė

Susitikime visi prie švento stalo
Su meile širdyse,
Su viltimi dalindamiesi Kūčių paplotėliu,
Linkėkime ramybės mūsų namuose.
Lai Naujieji metai bus turtingi
Ir laimingi, ir sveiki,
O sudėtingi vingiai
Tegul liks užnugary!

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykla

„Per Kalėdas visa gausi šeima
Į vieną gražų būrį susibėga.
Ir nesvarbu, kad šalta, kad žiema,
Kad tyliai žemė po žvaigždynais miega...“

Kalėdų švenčių šurmuly po eglute linkime Jums rasti pačių gražiausių dovanų: vilties grožį, meilės dvasią ir tikėjimo paguodą. Tikėjimas padaro viską įmanoma, viltis padaro viską realybe, meilė padaro viską grožiu.
Šv. Kalėdų ir Naujųjų metų proga visus „Aušros“ skaitytojus sveikina

*Punsko Kovo 11-osios lietuvių licejaus
bendruomenė*

„Norėčiau išnaudoti visas galimybes“

Danutė Valukonytė jau metus laiko yra Lenkijos lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkė. Praėjus metams kalbamės apie atliktus darbus, tikslus, mūsų lietuvių bendruomenę ir jos problemas.

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Irena Gasperavičiūtė: Dauguma mūsų skaitytojų Tave pažįsta, vis dėlto trumpai papasakok apie save.

Danutė Valukonytė: Mokslus pradėjau Juodeliškės pradinėje, tęsiau Seinų pagrindinėje, vėliau Žemės ūkio vidurinėje mokykloje. Studijuoti išvykau į Olštino žemės ūkio akademiją. Grįžusi pradėjau dirbti Krasnagrūdės pagrindinėje mokykloje, kur vaikus mokiau įvairių dalykų, tačiau daugiausia biologijos, chemijos. Bedirbdama mokykloje Varšuvoje baigiau podiplomines pedagogikos

studijas. 1996 m. tapau Krasnagrūdės mokyklos direktore. Čia išdirbau iki jos panaikinimo, t. y. iki 2005 m. Tuomet buvo įkurta Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykla ir atvykau čia dirbti. Vėliau baigiau podiplomines gamtos ir biologijos studijas (pagal reformos reikalavimus) Olecke ir Varšuvos universitete – chemijos. Lietuvių kalbos mokiausi tik Juodeliškėj, todėl vėliau reikėjo savarankiškai išmolti tiek rašybos, tiek terminologijos, kad įmanoma būtų vesti pamokas lietuviškai iš lenkiškų vadovėlių. Tai visai nėra paprasta nei vaikams, nei mokytojams.

sprendimų, man reikia pagalvoti ir su kitais pasitarti.

I. G.: Seinuose per pastaruosius metus kai kas pasikeitę. Kaip vertini tas permainas?

D. V.: Svarbiausia, kad pagaliau Seinuose su savivaldybe vyksta dialogas. Nors kol kas didesnių apčiuopiamų rezultatų nėra, bet kalbamės apie problemas, gauta šiokių tokių pažadų, apie kuriuos iš anksto nenoriu pasakoti. Jeigu miestas sumažintų „Lietuvių namų“ nekilnojamojo turto mokesčių, tai kiek lengviau atsikvėptumėm, laisviau galėtume vykdyti projektus ir organizuoti kultūrinį gyvenimą. Juk viskam reikia lėšų, o, deja, šiuo metu jaučiame jų stygių. Visam turime patys užsidirbti. Nemažai kainuoja pats „Lietuvių namų“ pastato išlaikymas. Nekalbu apie investicijas.

I. G.: „Aušroje“ rašėme apie LLB valdybos Lenkijos premjerei nusiųstą raštą dėl šio krašto ekonominės plėtros programos. Koks buvo tikslas? Kokie rezultatai, atgarsiai? Ar buvo reakcija?

D. V.: Tikslas – globaliai pažvelgti į Seinijos perspektyvą. Šiuo metu liūdnas vaizdas. Ateitis neaiški. Pasikalbėjome su savivaldybių vadovais

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

Danutė Valukonytė

I. G.: Visuomenei esi pažįstama ne tik dėl savo profesinės veiklos. Tu taip pat aktyvi visuomenininkė. Esi Lenkijos lietuvių draugijos valdybos narė, bet visų pirma – Vysk. Antano Baranausko fondo valdybos pirmininkė. Tai svarbios ir atsakingos pareigos. Kokie išpūdžiai po metų vadovavimo LLB?

D. V.: Sudėtinga – viskam trūksta laiko, itin daug darbo yra Fondo valdyboje. Bendruomenėje darbas nėra toks konkretus, bet reikalauja laiko. Nemoku greitai priimti

Petras Maksimavičius, Algirdas Vaicekuskas, Danutė Valukonytė prie Europos Parlamento Strasbūre

ir priėjome prie išvados, kad nematyti šio regiono ateities. Reikia ekonominės plėtros ir įstaigų, kurios generuotų pelną. Tokiu būdu atsirastų galimybių plėtrai ir demografinės problemos pačios išnyktų. Jauni žmonės turėtų darbo vietas, neišvažiuotų iš šio krašto. Matome, kaip Punske, Seinuose tuštėja namai, pasilieka tik vyresnio amžiaus žmonės, o jaunimas išvyksta į platus pasaulį. Tokia programa išspręstų taip pat švietimo ir kultūros klausimus.

Kreipėmės į premjerę E. Kopač (E. Kopacz) dėl šio krašto plėtros strategijos sukūrimo. Konkretaus atsakymo negavom. Premjerės kanceliarija raštą persiuntė kelioms ministerijoms: Infrastruktūros ir plėtros, Nacionalinės edukacijos, Administravimo ir skaitmeninimo, Darbo ir socialinės politikos. Iš pastarosios gavom atsakymą su informacija, kiek skirta lėšų Seinų apskrīčiai, ypač darbo biržai.

I. G.: Kol kas konkrečių

rezultatų nesulaukėm. Ar dar šiuo klausimu bandysime ką daryti?

D. V.: Rašysim naujai Vyriausybei. Manau, kad reikia išnaudoti visas galimybes, nes tai mums gyvybinis klausimas. Šiuo reikalu labai domisi Seinų burmistras Arkadiušas Nowalskis (Arkadiusz Nowalski). Ta programa, apie kurią kalbame, apimtų visą regioną, visus gyventojus ir išjudintų šį periferinį regioną iš stagnacijos. O žinodami Seinų miesto skolos dydį, žinom, kad dabar jo rankos surištos.

I. G.: Kokie šiuo metu LLB didžiausi rūpesčiai?

D. V.: Švietimas. Turim siekti, kad mūsų mokyklos būtų konkurencingos. Tik tokiu būdu galime išlikti. Turime stengtis užtikrinti aukštą mokymo kokybę. Jau dabar daug mokinių renkasi egzaminą ir patikrą rašyti lenkų kalba, daug lietuvių šeimų vaikų vis dar

renkasi lenkiškas mokyklas ar klases.

Šiuo metu Punsko licejuje yra mažai mokinių. Tai irgi problema. Negerai būtų, jeigu dėl mažo mokinių skaičiaus turėtų nukentėti mokymo kokybė, t. y. mokiniai neturėtų galimybės pasirinkti norimo dalyko mokymo išplėstiniu lygmeniu.

Kita vertus, Lenkijoje vėl žadama naujas švietimo reformas, vėl neiški mokyklų ateitis. Juolab mūsų lietuviškų mokyklų, kurių likusios tik trys ir Punsko licejus.

Pabaigoje norėčiau pasakyti, kad labai vertinu visos valdybos darbą ir indėlį. Naudodamasi proga tariu jai **NUOŠIRDŽIAUSIAI AČIŪ**. O artėjant Kalėdoms ir Naujiesiems metams visiems „Aušros“ skaitytojams noriu palinkėti linksmy šv. Kalėdų bei daug prasmingų, gerų darbų ateinančiais metais, kad galėtume jais didžiuotis!

I. G.: Ačiū už pokalbį. Sėkmės ateinančiais metais!

Lenkijoje Kalėdų Senelis vietoj dovanų rykštes dalija

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Prieš pat Kalėdas, vaikščiodamas Seinų turguje, pamačiau du besiginčijančius žmones. Priėjęs arčiau, supratau, kad ginčas labai rimtas ir susijęs su pastarųjų dienų politiniais įvykiais Varšuvoje. Nepadoru būtų atkartoti žodžius, kuriuos vartojo pašnekovai, tačiau akivaizdžiai matėsi, kad abu jie į išsakomus argumentus žiūri labai rimtai ir nejuokauja. Vienas, kritikuodamas dabartinės Lenkijos Seimo daugumos ir Prezidento sprendimus, lygino juos su prieškarinėje Lenkijoje naudotais metodais susidoroti su nepalankiais politikais, tautinėmis mažumomis. Kritikavo maršalo J. Pilsudskio vidaus ir užsienio politiką, policinius neparankių valdžiai žmonių persekiojimo metodus. Kitas garsiai reiškė savo priešiskumą buvusios valdžios sprendimams dėl pabėgėlių į Lenkiją priėmimo. Pasak jo, Lenkijai šiuo metu reikalinga ryžtinga ir tautos interesus ginanti valdžia, o būdai, kokiais tai bus daroma, yra antraeiliai. Neturėdamas daugiau argumentų nusprendė pasišaipyti iš pašnekovo kepurės. „Pasižiūrėk į savo kepurę! Man

atrodo, kad jau spėjai nugalaboti pabėgėlį iš Sirijos ir atėmei iš jo“, –

baigė pokalbį „politinis“ oponentas. Ar ne panašios kai kurių Lenkijos politinių partijų lyderių emocijos? Ar ne panašius epitetus girdime iš jų lūpų?

Papasakojau apie šį Seinų turguje matytą vaizdą todėl, kad šie klausimai, matyt, dar ilgai primins besibaigiančius 2015 metus. Tai tęsis ir ateinančiais metais. Kai kas gali pasakyti, kad mums, Lenkijoje gyvenantiems lietuviams, šie klausimai nelabai rūpi. Mums tiesiog smalsu pasižiūrėti, kaip Varšuvoje, „toli nuo mūsų“, vyksta mitingai ar policija malšina riaušes. Ar tai su mumis nesusiję? Daryti įtaką Lenkijos politiniam gyvenimui neturime galimybių. Taip pat vargu ar karo pabėgėliai iš Sirijos ir kitų kraštų labai norėtų pas mus apsigyventi ir... užsiimti žemdirbyste. Tačiau, mano įsitikinimu, šitie procesai, tik gal kita forma, pasieks taip pat mus. Jeigu jų apraiškos matomos Seinų turguje, tai greit galime jas pajusti ir savo kieme.

Valstybės valdymo pertvarka jau veikia mūsų gyvenimą. Ginčai aukščiausiuose valdžios sluoksniuose ir jų metu išsakomi

Juzefo Pilsudskio paminklas Suvalkuose

šūkiu atkeliauja ir pas mus. Jeigu Varšuvoje pasakoma, kad tautos interesus yra svarbesnis už valstybėje galiojančias teisės normas, tai Seimose ar Suvalkuose gali atsirasti norinčiųjų tai taikyti jau šiandien kasdieniame gyvenime, net nelaukiant, kada tautos autoritetai šią nuostatą išsamiau tautiečiams paaiškintų. Provincijoje pakaks vieno vienintelio argumento savo veiksmams pagrįsti, pvz., tokio: „(...) todėl, kad čia Lenkija“.

Tokia retorika pavojinga. Politiniai ginčai Varšuvoje patys savaime nepridarys daug žalos. Žymiai pavojingesnis šių ginčų ir televizoriaus ekrane matomų elgesio pavyzdžių plitimas provincijoje. Kitaip sakant, jeigu eilinis gyventojas mato, kaip du žinomi politikai Varšuvoje vienas kitą tautos išdavikais vadina, tai kodėl jam nenuėjus pas savo kaimyną ir nepasakius to, ką jis jau seniai norėjo pasakyti apie jo vaikus, kurie lanko šokių būrelius „Lietuvių namuose“. Juk laikai pasikeitė. Pagaliau jau galima!

Dar neseniai buvo įgyvendinamos įvairios prevencinės programos, kurių tikslas – stabdyti neapykantos plitimą interneto komentaruose. Man taip pat kartais buvo sunku suvokti, kodėl teisėsaugos institucijos taip neryžtingai reaguoja ir nesugeba išsiaiškinti ir nubausti tokių įrašų autorių. Šiandien matome, kad per kelis mėnesius tiek pasikeitė padėtis, jog atrodo – niekas net nebando šių procesų suvaldyti. Ką bekalbėti apie anoniminius įrašus, kai šiandien vis dažniau matome ir girdime nacionalistinius pareiškimus, kurie dar prieš metus būtų kėlę didelį pasipiktinimą. Šiandien tai tampa norma. Pradedame priprasti.

Artėja šv. Kalėdos. Tai stebuklų metas. Gal dar įvyks stebuklas ir Naujuosius metus sutiksime kupini naujų idėjų, džiaugsmo ir meilės kitam žmogui. To ir linkiu.

Senuosius palydint

RYTIS MOTIEJŪNAS

Kol lengvas šaltukas sukaustė besniegę žemę, palengva artėja šv. Kalėdos. Sinoptikai nei sniego, nei tikros žiemos šventėms nežada. Nors kas žino? Šiais laikais atspėti orų beveik neįmanoma. O kol neprasidėjo šventinis šurmulyš, galima aptarti besibaigiančius 2015 metus. Kokie jie buvo Lietuvai ir mums, visiems pasaulio lietuviams, kur jie bebūtų?

Metai kaip metai, pasakysite. Ir tikrai – įsivedus eurą katastrofa šalies neištiko. Kainos pastebimai paauogo, o žemiausias Europos Sąjungoje pensijas ir algas valdžia žada kelti tik kitamet. Šalyje likę piliečiai ir toliau keiksnoja valdžią, bet nenusimena – Lietuva iki Kauno masiškai apsiperka Suvalkų ir Balstogės prekybos centruose. Tokių akcijų dalyviai sako, kad kainos pas jus, Lenkijoje, daug kam beveik dukart mažesnės nei Lietuvoje...

Prieš kelias dienas Vyriausybė patiekė, o Seimas palaimino naują valstybės biudžetą ateinantiems metams. Skeptikai sako, kad jis pernelyg optimistinis, tačiau A. Butkevičius žvaliai atkerta, jog mokesčių surinkimas bus ne tik įvykdytas, bet ir viršytas. Jam nebaisūs ne tik savos opozicijos, bet ir Briuselio ekonomistų išpėjimai dėl nepamatuoto optimizmo augant ekonomikai ir tolesnio deficito augimo.

Pesimistai niurna, kad kairioji valdžia vėl pravalgys ekonomikos pakilimo metais gautus pinigus, o šalį krizės akivaizdoje teks gelbėti dešiniams. Bet jų sugrįžimas yra labai abejotinas. Nors daug kas ir keiksnoja amžinai optimistišką Premjerą, iki Seimo rinkimų likus mažiau nei metams, socialdemokratai išlieka

populiarumo viršūnėse, o konservatorių į viršų nepatempė net jaunasis G. Landsbergis. Tiesa, jie turi drausmingą 10% dydžio elektoratą, bet pergalei parlamento rinkimuose to tikrai per maža. Liberalai puikuojasi antrąja vieta populiarumo lentelėse, bet kaip jau įprasta, jų populiarumas dažnai gali būti trumpalaikis, prilygstantis šiaudų gniūžtės plykstelėjimui liepsnose. Juk ir pats partijos favoritas A. Guoga, pasirodo, yra Australijos pilietis, nors ir atstovauja Lietuvai Europos Parlamente. Mažesniesiems šios valdančiosios koalicijos partneriams darbiečiams ir tvarkiečiams tenka sukti galvas dėl menkstančio populiarumo. Kol nesibaigė begalinė darbiečių lyderio V. Uspaskicho teismų karuselė, o tvarkiečių simbolis R. Paksas vėl negavo teisės dalyvauti Seimo ir Prezidento rinkimuose, abiejų šių politinių jėgų ateitis atrodo miglota. Situaciją komišką daro ir buvusio R. Pakso bendražygio V. Mazuronio perbėgimas į Darbo partiją ir žaibiškas tapimas šios partijos pirminku. Nėra abejonės, kad tai padaryta su paties V. Uspaskicho palaiminimu. Tačiau nuo skelbimų stulpų į mus žvelgiantis V. Mazuronis, skelbiantis apie Darbo partijos pažadėtą minimalaus atlyginimo padidinimą, nu-teikia gana nejaukiai – nejau politikai mano, kad rinkėjai nieko neatsimenantys žiopliai? O gal bėgiojimas po partijas jau virto Lietuvos politikų gero tono požymiu? Tiesa, šįkart politologai apsidraudžia nuo netikėtumų ir teigia, kad šalyje yra maždaug 200 000 rinkėjų, pasiryžusių balsuoti už bet kokią naują radikalią partiją. Tai vadinamieji protesto balsai... Tai

2015 m. Vilniaus kalėdinė eglutė

nėra daug. Bet jei į rinkimus ateitų tik pusė, koks milijonas (taip jau yra buvę) rinkėjų, o protestuotojai ateitų, jie sudarytų penktadalį.

Prieš rinkimus sulaukėme ir rinkimų apygardų ribų perbraižymo. Mat Lietuvoje, skirtingai nei Lenkijoje, parlamentariai renkami ir sąrašais, ir vienmandatėse apygardose. VRK pirmininkas Z. Vaigauskas, vadovaujantis šiai įstaigai daugiau nei du dešimtmečius, paskelbė, kad Vilnius gaus dvi naujas apygardas (čia rinkėjų skaičius beveik nepakito), o Kaunas vienos apygardos neteks (rinkėjų skaičius per 25 m. sumažėjo daugiau nei ketvirčiu). Truputį pakeistos ir kitų rinkimų apygardų ribos. Pažiūrėjus į Rytų Lietuvą, atrodo, kad minėtos apygardų „korekcijos“ padės daugiau vietų laimėti lenkų ir rusų mažumų atstovams.

Kol Europa vargsta su naujais iššūkiais – gaudo teroristus ir bando

ir dosniai remiamas įvairaus plauko įtartinų tarptautinių fondų ir fondelių.

Sakysite, tai seniai žinoma banalybė? Mums turbūt taip. Tik Varšuvai vis atrodo, kad šis Georgijaus juostele pasipuošęs politikas yra geriausiai jos interesus išreiškiantis asmuo. Šventas naivumas!

Gruodžio viduryje beveik vieną dieną Lietuvoje nutiko du įsimintini įvykiai. Labai iškilmingai įjungtos elektros jungtys su Švedija ir Lenkija. Ir tuo pat metu šalį pasiekė pirmieji žemyną krečiančių emigrantų bangos atstovai – jauna šeima iš Irako. Valdžia sako, kad jie neturės jokių išskirtinių sąlygų, o ciniški interneto komentatoriai kikena, kad peržiemoję šie žmonės spruks į tas valstybes, kur geriau – į Vokietiją ar Skandinaviją... Kiti prisimena nesena istoriją, kai protestantų bažnyčios bendruomenė savo iniciatyva atsivežė keliasdešimt tokių pabėgėlių beveik prieš

pasidalinti pabėgėlius (priimti pažadėjo tik Vokietija, kiti nenori), spaudoje pasirodė pranešimas, kaip Rusija manipuluoja Baltijos šalių tautinėmis mažumomis. Pasirodo, kad didžiuliai pinigų srautai eina ne tik rusakalbių kiršinimui ar įtakos agentų tarp vietinių gyventojų paieškai ir palaikymui. Manipuliacijų schemų daugybė... Čia ir vėl paminėta Lietuvos lenkų lyderio V. Tomaševskio pavardė. Pasirodo, šis asmuo susijęs su daugeliu Latvijos ir Estijos rusakalbių teisių „gynėjų“, dar

dešimtmetį. Visi jie šiandien gyvena Vokietijoje...

Žinoma, emigrantų problemos neišvengs nei viena Europos valstybė. Tai tiesiog šio amžiaus neišvengiama. Tik labai įdomu, kaip seksis atvykėlius integruoti, paprastai kalbant – įjungti į mūsų visuomenę. Ir ar pavyks išvengti tokių tragedijų, kokia nutiko lapkritį Paryžiuje?

Čia didelis klausukas. Ar mūsų valdžios institucijos ir jėgos tarnybos pasiruošusios ypatingiems išbandymams? Atrodo, kad kol kas į šį klausimą galime atsakyti neigiamai. Dar visai nesena anekdotinė situacija, kai vienišas narkomanas sukėlė ant kojų ne tik policiją, bet ir specialiąsias pajėgas, kai nugvelbė automatą ir pusdienį slapstėsi... savo namuose. Tokį patį negražų juoką sukėlė ir psichikos liginis, su lagaminu „sprogdinę“ prezidentūrą (valdžios vyrų apsaugininkai nesugebėjo jo atpažinti, nors jau buvo turėję su juo reikalų). Apie tragiškus įvykius, kai net keliskart nepavyko išgelbėti žmogaus gyvybės dėl aplaidaus gelbėjimo tarnybų darbo (istorija su išniekinta ir nužudyta mergina ar su girtuoklio vyro uždaužyta moterimi), kai „nespėta“ atvykti, kelia šurpą. Ką besakyti apie pavasarį audringoje Baltijos jūroje sudužusį lėktuvėlį, kurio pasigesta tik po kelių parų...

Gyvenimas pilnas iššūkių ir nuspėjamų situacijų. Šiame žaibiškai besikeičiančiame pasaulyje būtina profesionaliai reaguoti į visus iššūkius. Paminėti nelaimingi atsitikimai rodo, kad daugelis mūsų valdininkų į savo atsakingas pareigas žiūri gan atsainiai, nors ir yra išlaikomi mūsų, mokesčių mokėtojų. Už ką jie gauna algą?

Tikėkimės, kad tie, kurie atsakingi už mūsų saugumą ir gyvybę, mokysis greičiau nei milijoninėje į Europą plūstančių pabėgėlių minioje įsimaišę potencialūs teroristai. Todėl ir palinkėsime mums ir jums visiems ateinančiais metais ramybės ir susikaupimo, visų svajonių išsipildymo!

Ambasadorius aplankė Seinų ir Punsko krašto lietuvius

Gruodžio 15–16 dienomis Seinų ir Punsko krašte lankėsi LR ambasadorius Lenkijoje Šarūnas Adomavičius. Jį lydėjo LR URM Užsienio lietuvių departamento Ryšių su bendruomenėmis ir informavimo skyriaus vedėja Danguolė Vinciūnienė bei LR konsulato Seinuose vadovas, ministras patarėjas Vaclavas Stankevičius.

Pirmąją vizito dieną svečiai pagerbė Lietuvos karių atminimą Berznyko kapinėse, padėjo gėlių prie vysk. Antano Barausko paminklo ir palaidojimo vietos Seinuose, aplankė visas lietuviškas mokyklas, atvežė moksleiviams kalėdinių dovanų, bendravo su mokytojais. Taip pat domėjosi lietuvių kultūrine veikla. Punske dalyvavo Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos globojamų ansamblių surengtame Advento vakare, susipažino su šios draugijos veikla, laimėjimais ir rūpesčiais, su Punsko parapijos dvasininkais aptarė lietuvių sielovados klausimus.

Susitikimų su mokyklų vadovais metu diskutuota apie tolesnę Lenkijos

lietuvių švietimo ateitį. Dalyviai sutarė, kad švietimo klausimai išlieka prioritetiniai ir reikalauja nuolatinio dėmesio.

Susitikime su „Žiburio“ mokyklos direktoriumi Algirdu Vaicekausku ir Seinų „Lietuvių namų“ darbuotoja, atsakinga už kultūrą, Dalia Astrauskiene kalbėta apie lietuvių padėtį Seinuose, sunkumus, perspektyvas, galimybes, santykius su vietos valdžia. Pabrėžta, kad mieste lietuvių švietimą ir kultūrą organizuoja Vysk. A. Barausko fondas. Jis atlieka tas pačias funkcijas kaip, sakykime, Punsko savivaldybė.

Direktorius informavo, jog pagaliau pripažinta, kad Seinų miestas lietuvių „Žiburio“ mokyklai skolingas nemažą

sumą pinigų. Seinuose vykusi kontrolė tai paskaičiavo. „Dar nežinome, kada ir kaip mums ta skola bus grąžinta. Tikime, kad dėl visko susitarsime. Nesiruošiame miestui kelti bylos teisme, nes jis ir taip turi daug problemų. Tad jei burmistras pasiūlys grąžinti šią skolą dalimis per tam tikrą „logišką“ laiko tarpą, tikriausiai sutiksime. Svarbus abiejų šalių geranoriškumas“, – kalbėjo A. Vaicekauskas.

Antrąją vizito dieną svečiai susitiko su Seinų miestu ir apskrities vadovais bei Seinų parapijos klebonu prelatu Zbignevu Bzdaku (Zbigniew Bzdek). Susitikimuose daug dėmesio skirta lietuvių ir lenkų tarpusavio santykiams pasienio regione, lietuvių sielovadai, švietimo ir kultūros klausimams. Taip pat kalbėta apie Seinų apskrities ekonominės plėtros perspektyvas ir galimus bendrus veiksmus jai paspartinti.

Iš kairės: Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos direktorius A. Vaicekauskas ir LR ambasadorius Lenkijoje Š. Adomavičius

Vidugirių mokykloje

Kalėdinės žaidynės 2015

VIDA JOLANTA STANKEVIČIENĖ

Kalėdos – labai gilią prasmę turinti šventė. Vieniems ji siejasi su šeimos jaukiu pabuvimu drauge, kitiems – su keliomis laisvomis dienomis ir galimybe pailsėti, dar kitiems – su skaniu maistu ir dovanomis. Kai kam Kalėdos – tai susimąstymo, vilties ir gerumo metas. Įvairūs žmonės, įvairūs poreikiai ir svajonės.

Š. m. gruodžio 5 d. „Viltelės“ klube Punske surengtos tarptautinės žaidynės. Į jas atvyko žmonių su negalia sporto klubo „Šešupė“ nariai iš Marijampolės. Tai buvo pirmosios kalėdinės žaidynės mūsų klube, tačiau manau, kad jos taps visų laukiamu tradiciniu renginiu. Tokie susitikimai ne tik ugdo neįgaliųjų vaikų ir jaunimo sporto, kaip puikaus laisvalaikio praleidimo būdo, suvokimą, skatina ruoštis ir gerinti rezultatus visus metus, bet ir ugdo komandinę dvasią, tarpusavio pasitikėjimą bei suteikia daugybę gerų emocijų prieš žaidynes. Dalyviai žaidė smiginį, žiedų mėtymą, žvejybas (žvejota magnetine meškere) bei bočią. Bočia žaidžiama individualių varovų, poromis arba komandomis. Kiekviena pusė turi savo

spalvos odinius rutulius. Žaidimo tikslas – numesti kamuoliukus kuo arčiau taikinio. Įdomu, kad bočios kamuolys sveria apie 275 gramus.

Renginyje netrūko sportinio azarto, daugybės gerų emocijų, lengvų nusišvilimų ir pergalės šūksnių. Visi kalėdinių žaidynių dalyviai buvo apdovanoti kalėdinėmis dovanėlėmis ir diplomais.

Svarbiausias šio integracinio susitikimo tikslas – „Šešupės“ ir „Viltelės“ klubų draugystės sustiprinimas. „Viltelės“ klubo nariai kasmet dalyvauja tarptautiniame velykiniame sporto turnyre bei Joninių varžybose Marijampolėje.

Žmonių su negalia sporto klubas „Šešupė“ spalio 21 d. šventė 20-metį. Šis klubas vienija Marijampolės apskrities gyventojus, turinčius įvairią fizinę negalią – žmones, judančius neįgaliųjų vežimėliais ir turinčius kitokią negalią. Jo nariams sportas yra ne tik sveikos gyvensenos dalis, bet ir saviraiškos būdas, integracijos į visuomenę priemonė. Klube yra 62 nariai, kurie užsiima įvairiomis sporto šakomis: šachmatais, šaškėmis, lengvąja atletika, biliardu, bočia, plaukimu, orientavimosi sportu, šaudymu

iš pneumatinio ginklo, sportine žūkle, stalo tenisu. Nuo klubo įkūrimo iki dabar jam vadovauja pirmininkas, treneris Juozas Abramavičius. „Šešupės“ nariai parsiveža nemažai taurių, medalių bei pagyrimų ne tik iš Lietuvos, bet ir kitų pasaulio šalių.

„Viltelės“ klubo atstovai pasveikino „Šešupę“ garbingo jubiliejaus proga. Šio sporto klubo 20-mečio minėjimo pradžioje Marijampolės Šv. Arkangelo Mykolo bazilikoje buvo atnašaujamos šv. Mišios už klubo gyvuosius ir mirusiuosius. Pasveikinti ir apdovanoti klubo įkūrėjai ir nariai. Paskui koncertavo Danutė Šurmaitienė, Roma Mačiulytė, Giulija ir Ovidijus Vyšniauskas.

Patys jautriausi visuomenėje yra neįgalieji ir jų artimieji. Našta, kurią jiems užkrovė likimas, labai didelė ir kartais sunkiai pakeliama, todėl turėtume rasti laiko ir galimybių padėti. Dėmesio jiems niekada nebus per daug. Sporto žaidimai bei meninis kūrybingumas jiems labai reikalingi. Reiktų didžiuotis neįgaliųjų rankomis sukurtais darbais, sporto pasiekimais bei kitais pagal galimybes atliktais darbais. Vis dėlto dažniausiai šie darbai taip ir lieka nepastebėti platesnės visuomenės. O juk neįgalieji retai turi galimybę parodyti visuomenei, jog yra kūrybingi, moka džiaugtis ir gyventi nepabrėždami savo negalios. Birutė Žilinskaitė-Papečkienė „Šešupės“ klubo 20-mečio proga parašė labai prasmingas eiles:

*„Rankas mums paspauskit –
laimingi būsim.*

*Ir žinom – tikri – niekad nepražūsime.
Neįgalūs mes esam, bet ryžto pilni.
Širdis tokio žmogaus yra dažniausiai
kilni.*

*Mes mylime Žemę, Žmogų ir Saulę
Ir šitaip įveikiame savo negalią“.*

Kalėdinių žaidynių 2015 dalyviai

Adventinis vakaras

EUGENIJA PAKUTKIENĖ

Gruodžio 13 d. šv. Mišias atnašavęs lietuvių sielovadai Seinų parapijoje vadovaujantis kunigas Petras Gucevičius pakvietė į rekolekcijas (gruodžio 13–14 d. 13 val. Seinų bazilikoje, gruodžio 15 d. 14.30 val. Žagarių bažnytelėje). Pirmadienį ir antradienį rekolekcijoms vadovavo Šv. Rapolo bažnyčios kunigas Dovydas.

Minėtą sekmadienį po šv. Mišių visi skubėjo į „Lietuvių namus“ į Adventinį vakarą. Jis buvo susijęs su šv. Lucija (šviesos globėja, kaip ir pagonių Gabija). Seniau žmonės nuo šv. Lucijos dienos iki Kalėdų stebėjo, kokie bus orai (eilinės dienos oras rodė, koks bus eilinio mėnesio oras).

Vaikai scenoje pasakojo apie senus papročius, tai, ką išgirdę iš savų senelių ir močiūčių. Seniau iki Kūčių

skubėta baigti visus sunkesnius darbus – kūlimą, malimą, verpimą, audimą. Kai tėvai darbavosi, vaikai su močiutėmis darydavo žaisliukus eglutei (nėrė ir pynė iš šiaudelių, karpė iš popierėlių, klijavo grandinėles). Per Kalėdas būdavo ypatingo džiaugsmo.

Koncerte skambėjo gražios kalėdinės giesmės ir dainos. Jas atliko popstudijos „Žiburys“ solistai ir vokalinių grupė „Intro“. Grožėjomės Seinų „Lietuvių namų“ šokių grupės „Seina“ šokiais bei Lidijos ir Gabijos Batvinskaičių atliekamais kalėdiniais muzikiniais kūrinių. Dainų ir šokių grupių vadovai Juozas Pileckas ir Alina Dzimido stengėsi, kad šventėje dalyvautų kuo daugiau atlikėjų.

Šventinę nuotaiką sukūrė puošni eglutė scenoje, kunigo Petro malda, kalėdaičių ir vaišių stalo pašventinimas, dalijimasis kalėdaičiais ir linkėjimai.

Pats pirmasis Adventinis vakaras surengtas 1994 metais tuometinio LR konsulo Seinuose Vidmanto Povilionio ir jo žmonos, dainininkės Veronikos pastangomis. Jiems talkino ir vietiniai lietuviai. Papuošta eglutė, suruoštos bendros vaišės, pagaminta naminės giros, kartu giedotos giesmės, kalėdinės dainos. Neturint savų patalpų, keletą metų su gerb. Veronika vakarai rengti Seinų sinagogoje, kino salėje ir kitur.

Vokalinis ansamblis „Intro“ su vadovu Juozu Pilecku

Petro Maksimavičiaus nuotr.

Jaunimo šokių grupė „Seina“

Petro Maksimavičiaus nuotr.

Kuo ypatingi 2015-ieji Punsko lietuvių kultūros namams?

ASTA PEČIULIENĖ

Plėšiamo paskutinius 2015 m. kalendoriaus lapelius... Jei gu ant kiekvieno nuplėštojo būtume rašę savo pastabas, apmąstymus, vertinimus, kažin kiek būtų atsiradę prasmingų, vertingų darbų, o kiek – nevykusių, nepasisekusių?.. Tokių nuveiktų darbų įvertinimą kiekvienais metais, ko gero, atlieka kiekvienas žmogus. Tai daro ir įstaigos kasmetinėje savo veiklos ataskaitoje.

Manau, kad visi rasime labiau ir mažiau vykusių darbų, todėl gvildinti to, kas bloga, nereikia. Visa tai reikia kuo greičiau leisti užmarštin. Geriau pasidžiaugti tuo, kas dora ir prasminga, nes tik gėriu gyvendami gėrį kursime ir jį sklėsime. Sena tiesa: kas gera – prisiminkime, kas bloga – lai išblės.

Kuo ypatingi buvo 2015-ieji Punsko lietuvių kultūros namams? Kiekvienais metais labai įvairūs, labai skirtingi, kiekvienais jį jau sukurtą scenarijų visuomet įterpia ką nors netikėto, naujo, tačiau malonaus.

2015 m. kultūros namuose darbą tęsė visi ansambliai: choreografinis sambūris „Jotva“ (vad. K. Mauliūtė), kurį lankė per 100 šokėjų, surengęs Motinos diena skirtą koncertą „Ne to Žilvino vaikai“, koncertavęs šešis kartus; mišrusis choras „Dzūkija“ (vad. V. Simanauskas) su 27 dalyviais, kartu su „Balsynėliu“ surengęs „Vakarą su daina“, koncertavęs septynis kartus; klijavimo teatras, kuriame vaidino 13 asmenų, žiūrovus pradžiuginęs premjera – S. Žemaičio „Mirta Činčiberaitė arba 15 000 litų“,

vaidinęs Lietuvoje ir Punske aštuonis kartus; kapela „Klumpė“ (vad. J. Zakaravičius), kurią lankė 17 asmenų, kartu su šokių grupe „Vyčiai“ parengusi koncertą „Kai aš turėjau kaime mergelę“ ir koncertavusi keturiolika kartų; vaikų teatras „Kregždutė“ (rež. J. Malinauskaitė-Vektorienė) su 11 vaidintojų, pasirodęs šešis kartus; tautinių šokių grupė „Vyčiai“ (vad. A. Pečiulienė), burianti 18 šokėjų, koncertavusi trylika kartų; vaikų liaudies meno studija „Puniukai“ (vad. A. Pečiulienė ir J. Zakaravičius), burianti 63 vaikus, parengusi Tėvelio diena skirtą koncertą ir pasirodžiusi septynis kartus; vaikų ir jaunimo vokalinė grupė „Balsynėlis“ (vad. E. Pocienė), 18 dainorėlių, dainavusi dviejuose renginiuose, bei jaunimo teatras „Kregždė“ (rež. J. Malinauskaitė-Vektorienė) – 15 dalyvių, metų pradžioje žiūrovus pakvietęs į spektaklį „Atsibudimas“, skirtą pačios režisierės poezijos rinkinio „Minčių užkulisiai“ pristatymui, įvairiose šventėse dalyvavęs aštuonis kartus. Apie šių sambūrių veiklą stengėmės informuoti bendruomenę „Aušros“ ir „Šaltinio“ puslapiuose, Lenkijos lietuvių interneto portale www.punskas.pl, lietuviškose radijo ir televizijos laidose. Surengėme visus planuotus renginius, apie kuriuos taip pat buvo rašoma mūsų krašto lietuviškoje spaudoje.

Verta galbūt paminėti tai, kas mums buvo nauja ir neįprasta... Kultūros namų veikla praturtėjo nauja iniciatyva – labdaros akcija,

kurią sausio mėnesį surengė kartu su Punsko socialinės šalpos įstaiga. Surinktus daiktus išdalinta Punsko valsčiaus neturtingoms šeimoms. Manau, kad tokias gerumo akcijas verta organizuoti kasmet. Nepaprastai malonu gėrį kurti ir juo dalintis.

Vienas ryškiausių šių metų kultūrinių įvykių – mišriojo choro „Dzūkija“ dalyvavimas VIII Šiaurės ir Baltijos šalių dainų festivalyje Rygoje, apie kurį plačiai buvo rašoma š. m. „Aušroje“ (Nr. 14, p. 6–8). Įsimintinų akimirų patyrė taip pat tautinių šokių grupė „Vyčiai“, drauge su Alytaus kultūros ir komunikacijos centro ansambliu „Varsa“ rugpjūčio 20–25 d. dalyvavusi dviejuose festivaliuose Belgijoje. Pirmasis vyko Dendermonde miestelyje. Tai buvo 67-asis folkloro festivalis. Mes čia pasirodėme kartu su meksikiečiais. Buvo nepaprastai įdomu koncertuoti tokiai tautai kaip belgai. Anksčiau negalėjau suprasti, ką reiškia plačiai žinomas posakis: „Ramus kaip belgas“. Supratau koncerto metu. Mokyklos sporto salėje, kur buvo įrengta solidi, didelė scena, mes su „Varsa“ rodėme linksmą ir nuotaikingą lietuvišką programą. Nors mūsų muzika ir šokiai buvo tikrai žaismingi ir smagūs, belgai visą programą stebėjo labai ramiai, be emocijų, susikaupe, ovacijos pratrūkdavo tik pasibaigus kūriniai. Tarp žiūrovų buvo ir lietuvių, kurie Dendermonde miestelyje ar jo apylinkėse gyvena ne pirmus metus, tačiau ir jie jau buvo išmokyti „belgiškai“ elgtis koncertų metu.

Kitokią nuotaiką ir daug laisvesnį žiūrovų elgesį pastebėjome nuvykę į kitą folkloro festivalį Namur mieste. Čia mes viešėjome keturias dienas, koncertavome dažniausiai du kartus per dieną. Tai buvo žymus festivalis, vykęs Namur jau 56-ąjį kartą. Be mūsų, koncertavo šeiminkai belgai, meksikiečiai, indai, kroatai ir etninė grupė iš Kongo. Šis festivalis buvo įdomus tuo, kad koncertai vykdavo nuo 20 iki 24 val. Mums teko koncertuoti ir ankstyvą vakarą, ir vėlyvą naktį, bet žiūrovų visuomet būdavo labai daug. Jie nepaprastai emociškai reaguodavo į visų tautų pasirodymus: plodavo, siūbuodavo, mojuodavo rankomis – visai ne kaip belgai. Turėdami laisvo laiko, mes lankydavom žymias Namur vietas: viešėjome merrijoje, aplankėme citadelę, dalyvavome didžiulėje eisenoje miesto gatvėmis, koncertavome senelių namuose, o kai sekmadienį dalyvavome šv. Mišiose, mūsų šokėja Lidija Vaicekauskaitė skaitė Biblijos ištrauką – „Meilės himną“ – anglų kalba.

Paskutinę išvykos dieną lankėme Briuselį su įspūdingu senamiesčiu, stebinančiu sava architektūra, didingais pastatais... Pažintį su miestu pradėjome nuo Belgijos simboliu laikomo „Sisiojančio berniuko“ skulptūros. Aplankėme taip pat karaliaus rūmus. Jo tą dieną Briuselyje nebuvo, mat vėliava buvo nuleista iki pusės stiebo... Paganę akis karališkiosiose menėse, dvasiškai praturtėję nejučiomis vėl grįžome į kasdienybę. Džiaugėmės po kelionių sugrįžę į Punską.

Tai, kuo dar nesigyrėme spaudoje – svečių koncertai Lietuvių kultūros namų scenoje. Šių metų liepa priklausė būtent jiems. Liepos 6 d.

po himno giedojimo kultūros namuose koncertavo Lietuvos estrados žvaigždė – Rūta Morozovaitė su Kauno muzikinio teatro solistu Juozu Janušaičiu.

Liepos 12 d. visą mūsų bendruomenę maloniai nustebino Australijos lietuvių liaudiškos muzikos ansamblis „Pamesta klumpė“, kuris koncertavo ne tik Punske, bet ir Seinuose. Tai keliolika jaunų žmonių, kurie savo laisvalaikį skiria lietuviškai dainai ir muzikai. Visus klausytojus pakerėjo kūrinių atlikimo maniera ir charakteris. Kartais net sunku buvo patikėti, kad ir lietuviai scenoje moka būti tokie gyvastingi, charizmatiški ir uždegantys. Todėl „Pamesta klumpė“ iš Australijos mus labai sužavėjo ir pradžiugino.

Punsko lietuvių kultūros namų tautinių šokių grupė „Vyčiai“ Belgijoje

Valdo Pečiulio nuotr.

Liepos 18 d. pas mus svečiavosi Vilniaus neįgaliųjų „Naujasis teatras“, kuris rodė Roberto Thomaso pjesę „Aštuonios mylinčios moterys“. Žiūrovams sunku buvo įžvelgti, kurie aktoriai buvo neįgalūs. Tik užkulisuose pasirodė, kad tarp jų buvę aklųjų, silpnaregių ir su kitokiomis negaliomis. O žiūrovai matė tik profesionalią vaidybą.

Dar vieną lietuvių kultūros grandą turėjome progą matyti Punske – Lietuvos valstybinę dainų ir šokių ansamblį „Lietuva“, kuris liepos 22 d. grįždamas iš Balstogėje vykusio Palenkės kultūrų oktavos festivalio užsuko pas mus su koncertu. Bilietai į šį koncertą buvo labai greitai parduoti. Tai, ko gero, vienintelis metų renginys, kuriam bilietų pritrūko, bet visus

Jurgio Paransevičiaus nuotr.

Punsko lietuvių kultūros namų kapela „Klumpė“

norinčius stengėmės priimti į žiūrovų salę, kad kuo daugiau žmonių galėtų pasimėgauti aukščiausio lygio lietuvių menu. Šį kartą „Lietuva“ mums rodė programą „Lietuva tarmiškai“, kur atsispindėjo visi regionai su skirtinga kalba, rūbais, dainomis ir šokiais. Šis „Lietuvos“ pasirodymas mūsų krašto žmonėms buvo įdomus ir dėl to, kad tarp šokėjų akys ganydavo tik vieną žmogų – buvusį „Jotvos“ šokėją Adomą Cėplą. Jis dalyvauja šiame ansamblyje. Tai buvo visiems didžiulis įvykis ir pasididžiavimas, kad ir Punksko vaikai – talentai atranda savo vietą tokiame prestižiniame ansamblyje kaip „Lietuva“.

Rugsėjo 13 d. kultūros namuose skambėjo Laimučio Purvinio nesenstančios dainos, kaip antai „Tėviškės niekas tikrai nepakeis...“.

Šių metų lapkričio 18 d. suorganizavome taip pat išvyką į Marijampolę, kur kultūros centre „Lietuva“ atliko koncertą „Kilkim, broliai, sakalais!“. Iš Punksko ir Seinų krašto nuvažiavo 53 asmenys. Visiems nuvykusiems koncertas labai patiko. Mat, be tradicinio „Lietuvos“ veido, matėme grupę „Thundertale“, solistę Rasą Serą ir Lietuvos kariuomenės orkestrą. Buvo atliekamos paprastos,

žinomos partizanų, kovotojų dainos, bet aranžuotės naujos, neįprastos. Tiesiog širdį varstė. Ir vėl pasitvirtino sena tiesa, kad tai, kas paprasta, žinoma – užgauna jautriausias sielos stygas.

Peržvelgus visus nuplėštus kalendoriaus lapelius galima tik pasidžiaugti nuveiktais darbais, atliktais koncertais, pasididžiuoti saviveiklininkų gausa, žiūrovų ištikimybe...

Nuoširdžiai dėkoju visų pirma visiems bendradarbiams, kurie tikrai stengėsi, kad Lietuvių kultūros namuose gyvenimas kunkuliuotų, virtų, kad repeticijų salės niekuomet nebūtų tuščios, kad kiltų ansamblių lygis. Ačiū aptarnaujančiam personalui, kurių pareigingumas, stropumas, geranoriškumas yra neįkainojami. Dėkoju ir visiems savanoriams, kurie dažnai be atlygio talkindavo mums įvairiuose darbuose.

Tariu ačiū visiems kultūros namų saviveiklininkams, kurių šiais metais suskaičiavome 299, mažiausių dalyvių tėveliams, kurie jaučia pareigą savo vaikus auklėti tautinės kultūros aplinkoje, nuo mažens skiepydami jiems pareigingumą ir dorovę.

Dėkoju viršaičiui, sekretoriui, buhalterei, kitiems valsčiaus

darbuotojams, kurie kiek įstengdami remia ir pritaria mūsų veiklai. Ačiū taip pat visiems rėmėjams, kurie ar finansiniu indėliu, ar geru žodžiu, nuoširdžiu patarimu mus palaikydavo. Bene labiausiai dėkoju mūsų renginių žiūrovams, dėl kurių mums smagu ir gera gyvuoti.

2015 m. Lietuvių kultūros namų veiklą rėmė Lenkijos administravimo ir skaitmeninimo ministerija. Kartu su Lenkijos lietuvių draugija vykdėme bendrus projektus, kuriuos rėmė Palenkės vaivadijos maršalkos įstaiga.

Pabaigoje norėtusi palinkėti, kad 2016-ieji būtų turtingi turiningų renginių. Mūsų laukia jubiliejų metai: gegužės 14–15 d. švėsime kapelos „Klumpė“ 50-metį ir šokių grupės „Vyčiai“ 15-metį, birželio 18 d. minėsime Punksko lietuvių kultūros namų 60-metį, o rugpjūčio 12 d. „Jotvos“ 65-metį. Labai stengsimės šiems jubiliejams kuo geriau pasiruošti. Jau dabar kviečiu į mūsų 2016 m. renginius.

Visiems norėčiau palinkėti daug sveikatos, stiprybės, naujų idėjų, energijos pradėtus darbus tęsti ir džiugiai švęsti juos pabaigus.

Apie vandens nepritekliaus organizme pasekmes

Žmogaus organizme karaliauja mažytė ląstelė. Jeigu užtikrinsime jai geras sąlygas ir gerą būklę, nesirgsime. 70% mūsų kūno masės sudaro vanduo. Esame lyg oda aptraukti akvariumai, kuriuose plaukioja mūsų vidaus organai, sudaryti iš ląstelių. Didžiulis vandens kiekio organizme sumažėjimas sukelia traagiškas pasekmes.

Turime net penkis organus, kurie neveikia be vandens. Tai centrinė nervų sistema (organizmo kompiuteris), širdis, inkstai, kepenys ir plaučiai. Visi jie atsakingi už mūsų gyvybę, tad ten vanduo turi būti visada. Kad organų „fabrikas“ sklandžiai veiktų, dalį vandens reikia kasdien iškeisti. Priimta, kad per dieną privalome išgerti apie 0,3 litro vandens 10 kg kūno svorio. Čia kalbama apie švarų vandenį, ne kavą, arbatą, sultis

ar sriubą. Kodėl tai svarbu? Kai pavalgius virškinamas maistas, visada būna medžiagų, kurias reikia pašalinti. Be vandens šalinimas nevyksta. Prakaituodamas, šlapindamasis, kvėpuodamas žmogus, sveriantis apie 70 kg, pašalina apie 2,5 litro vandens per parą. Pagalvokime tad, kiek šiandien išgėrėme švaraus vandens...

Iš kur centrinė nervų sistema turi vandens savo veiklai, jeigu jo negeriame pakankamais kiekiais? Ogi pasiima iš kitų kūno organų, kurie mūsų gyvybei ne tiek svarbūs, bet turi nemažai vandens. Taigi smegenys siurbia jį iš kraujo. Gali išsiurbti apie 8% kraujo tūrio. Bet tada kraujas tirštėja ir sunku nustumti jį į toliausias organizmo vietas – pirštų galus. Širdžiai dirbti sunkiau ir pakyla kraujo spaudimas. Gydytojas prirašo vaistų, tačiau jeigu tabletė patenka į tirštą kraują, tik praplečia kraujagysles, bet kraujo nesuskystina. Niekas mums nesako, kad reikia gerti mažai vandens. Per žemas kraujo spaudimas dažnai liudija, jog ląstelės neturi vandens toksinams pašalinti. Išgerta kava dar labiau „išdžiovina“ ląsteles. Ir turime uždarą ratą. Padėti gali tik išgertas švarus vanduo.

Nemažai vandens yra mūsų sąnariuose ir kauluose. Iš čia centrinė nervų sistema gali išsiurbti jo apie 30%. Fibroblastai mažina kolageno gamybą, kaulai braška, sąnariai girgžda, nugara neleidžia išsitiesti. Su skausmu, skolioze, endoprotezais ir kt. galima gyventi. Todėl smegenys paima iš kaulų sistemos vandenį, nes be jo nepalaukėtų organizmo

gyvybinių funkcijų.

Osmozės būdu vandenį galima dar išsisiurbti iš storosios žarnos. Iš čia paimama jo net 100%, nes kas čia pateko, paruošta pašalinti. Kaip manote – iš kur migrenos, galvos skausmai? Ar galva turi teisę pasipriešinti, jeigu gauna vandenį iš „fekalinio šulinio“?

Mūsų organizmas yra sūrus (ašaros, kraujas). Jeigu neužtikriname jam atitinkamo kiekio vandens, druska kaupiasi, tarp kitko, inkstuose. Dėl toksinų nešalinimo gali susidaryti, pvz., inkstų akmenys ar uždegimai.

Į smegenis siurbiamas vanduo iš odos ir jos „priedų“ (plaukų, nagų, dantų). Neturime kuo prakaituoti ir šalinti toksinų. Oda pasidaro sausa, trūksta užpenčiai, atsiranda dėmės, karpos, dantys iš viršaus būna sveiki, o nuo šaknų genda, krenta plaukai, nagai lūžta ir sluoksniuojasi. Organizmas ieško kelio pašalinti toksinus, centrinė nervų sistema vis dar nori ginti organizmą ir sumano sukelti alkį virškinimo sistemoje. Pavalgo, o vis vien jaučiame, kad dar ką nors norėtume suvalgyti. Skauda kaulus, raumenis, esame pavargę. Tai ląstelės šaukiasi maisto, nes be vandens nepatenka į jas maistinės medžiagos. Fizinis alkis priverčia mus valgyti vis daugiau ir daugiau. Bet negerdami vandens maitiname tik mūsų riebalinį sluoksnį, o ne ląsteles. Atsiranda viršsvoris ir ligos.

Mylėkime savo organizmą ir duokime jam atitinkamą kiekį švaraus vandens. Geriausiai virinto, sušaldyto ir ištirpdyto arba negazuoto mineralinio. Laikui bėgant galite būti maloniai nustebinti, kai pamatysite, kaip pasikeitė jūsų savijauta, sveikata, o gal kai kurie net suliesėjote.

Iš lt.wikipedia.org

Senuose spaudos puslapiuose

JURGITA STANKAUSKAITĖ

Kiekvienais metais prieš iškilmingas Kalėdas spaudoje nemažai rašoma apie šios šventės papročius, tradicijas. Vieni tekstai kalba apie Kūčių vakarienės patiekalus ir burtus, o kiti apie šeimos susitikimus. Skaitytojas tikisi, kad juose ras bent vieną niekur neskaitytą informaciją, bet ne taip paprasta pateikti neatrastų dalykų apie, pavyzdžiui, Kalėdų papročius, kai puoselėtojų jau beveik nėra. Daugiausia apie juos žinome iš knygų, bet ne iš savo patirties. Būna, kad vyriausioji karta šį bei tą atsimeina, ką yra pasakoję tėvai ar seneliai. Svarbi kiekviena žinutė, ateinanti iš praeitės. Verta ją užrašyti, o užrašius kartoti ir kartoti. Spauda tai ir daro. Kartoja, praneša, skelbia ir primena, o prisiminti tikrai yra ką. Seni lietuvių leidiniai, tai puikus tyrimų

laukas. Užrašai ir nedideli straipsniai moka kiekvieną pasotinti gera nuotaika. Tad kodėl nepasidomėjus senąja lietuvių spauda ir nepažiūrėjus, kas joje buvo rašoma apie Kalėdas? Vartant prieinamus lietuvių leidinius, pastebėta, kad nėra daug straipsnių apie šią šventę. Žurnalų ar laikraščių puslapiuose retkarčiais aptinkamas tekstas, pasakojantis apie lietuvių Kalėdų tradicijas. Priežasčių galima ieškoti, bet šįkart ne apie tai.

Pirmasis pasirinktas leidinys, tai vienas 1936 m. „Šaltinio“ numeris. Šis savitraštis mums yra labai artimas, todėl svarbu buvo rasti bent vieną straipsnį, kuriame būtų rašoma apie Kalėdas. Teksto „Kai aš jaunas buvau...“ autorius J. Lengvenis prisimena, kad prieš 40 metų, kai jis dar buvo vaikas, advento metu laikydavosi sauso pasninko, todėl kiekvienas

labai laukdavo Kalėdų, kad gautų geresnio maisto. Ypač vaikams nepaprasta buvo Kūčių diena. Atsikėlę rytą ant stalo rasdavo puodą virtų kviečių, pupų, žirnių ir kanapių mišinio. Prisipildavo jo pilnas kišenes, kad per visą dieną turėtų ko valgyti. Įdomu, kad J. Lengvenio prisiminimuose iš karto peršokama prie Bernelių mišių: „(...) po mišių namo. Bet palauk dar! Tėvelis visus susodina už stalo ir liepia giedot Švč. Mergelės Nekalto Prasidėjimo valandas. Saukiame, net lubos linguoja. Tik po to ant stalo pasirodo bliūdas kruopų košės su didele stora dešra bliūdo pakraščiais, o vidury išdidžiai stovi kiaulės uodega su didele porcija lašinių. Tai Kalėdų šiupinys.“ Pasidomėjus, koks tai patiekalas, surandama informacija, jog tai buvo tradicinis lietuvių valgis, paplitęs Žemaitijoje.

Šiupinį šeima pradėdavo valgyti tik sukalbėjus maldą. Po to „vyriausias amžiumi nupjauna pirmą kiaulės uodegos narelį. Paskui pagal amžių visi iš eilės. Kam tekdavo pats paskutinis narelis, tam tekdavo ir visa porcija lašinių. Tas būdavo laikomas būsimais metais laimingiausiu“. Tik pavalgus vieni kitiems linkėjo laimės. J. Lengvenis rašė, kad šis lietuvių paprotys jau nyko XX amžiaus pirmojoje pusėje. Galima stebėtis, kodėl seniau ant Kūčių stalo buvo patiekiami mėsos patiekalai. Atkreiptinas dėmesys, kad J. Lengvenis kalba apie Kūčių vakarienę tik po Piemenėlių mišių, kada tikrai galima valgyti tokius valgius.

Kiek vėlesniame už minėtą „Šaltinio“ numerį 1937 m. „Kalėdų minčių“ leidinyje taip pat buvo

Šiaudų traukimas iš stogo. Porinis skaičius pranašauja greitą ištekėjimą.

rašoma, kad iškraipomi Kalėdų papročiai. Tokiu iškraipymu laikomas pakitimas lietuvių virtuvėje: „(...) rengiant Kūčias ieškoma vis prašmatnesnių, vis naujesnių valgių, apsieinama kartais be šieno ir be kalėdaičių“. Nestebintų mūsų, kad ant šiuolaikinio Kūčių stalo trūktų kvepiančio šieno, bet labai keista, kad jau prieš Antrąjį pasaulinį karą žmonės atsiskyrdavo iškilmingos vakarienės tradicinių elementų.

O ar Kalėdos gali būti be papuoštos eglutės? Šiandien jų pasirinkimas neribotas, bet kad ir kokią eglutę įsigytume, visada atsiranda ir gyvų, ir plastmasinių eglių priešininkų. Minėtame leidinyje rašoma: „Paskutiniu laiku daug kas peikia ir stengiasi pašalinti eglių puošimo paprotį, esą gaila medelių. Žinoma, medelius reikėtų apsaugoti, kad jų nekirstų ten, kur jie nereikalingi, bet kodėl neiškirsti, jeigu jie per tankiai arba negeroj vietoj auga?“ Visgi tradicinės Kūčios be spygliuotos šakelės sunkiai įsivaizduojamos. Tai šeimos, ypač mažų vaikų, džiaugsmas – pažaisti ir pagiedoti prie jos kalėdines giesmes. Pabrėžtina, jog šiandien beveik niekas to nedaro – nemoka, nenori, gėdijasi... Be to, šiame tekste minima, kad Kalėdų paprotys yra artimojo sušelpimas, kuriuo turi pasirūpinti ypač moterys. O kodėl jos? Todėl, kad „jos viena kitą geriau pažįsta ir žino savo kaimynių materialinę padėtį“.

Trečiasis peržvelgtas leidinys, tai 1961 m. trečiasis „Aušros“ numeris.

Malkų rinkimas. Kiekvienu atveju lemia porinis skaičius

Tuo metu tai buvo Lietuvių visuomeninės kultūros draugijos centro valdybos vienkartinis leidinys. Straipsnyje „Lietuvaikių kalėdiniai papročiai“ rašoma apie Kūčių vakarienės mergaičių burtus Lenkijos lietuvių krašte. Vienas pirmųjų – vaško liejimas. Keista, bet pasirodo, kad tikrai lietuvių kultūroje po vakarienės būdavo užsiimama būrimais iš vaško. Vėliau rašoma, kad „mergaitės bėga kieman, užsimerkusios apglėbia tvorą, kitos iš stogo traukia šiaudus, renka malkas... Kiekvienu atveju porinis skaičius pranašauja greitą ištekėjimą“. Grįžusios į pirkį, imasi kitų žaidimų. Šeimininkė ant stalo padeda dugnu į viršų tris vienodas lėkštes. Po viena guli žiedas, po antra rožančius, po trečia popieriuję susukta žemė. Žiedas pranašauja ištekėjimą, „rožančius šiuo atveju blogas ženklas“, tai jau tikra kaip poteriuje

„amen“, jog mergina šiemet neištėkės, o žemė – ligą arba mirtį. Smagūs burtai, tačiau kyla klausimas, ar tikrai XX a. antrosios pusės pradžioje vis dar buvo užsiimama panašiais žaidimais. Naujesniais „Aušros“ numeriais nesidomėta. Galbūt tai bus galima padaryti vėliau, siekiant patyrinėti kitokios tematikos tekstus.

Pilkuose spaudos puslapiuose pristatomos Kalėdos taip pat buvo spalvotos, tik tuomet nereikėjo lempučių ir kvepiančių žvakių, kad Kūčios atrodytų gražesnės ir linksmesnės. Užtekdavo priglauti kaimyną, pavaldinti šeimą geresniu patiekalu ir pabendrauti prie Kūčių stalo. Palinkėjime viso to ir savo šeimoms – gerumo, nuoširdumo ir dažnesnio buvimo visiems kartu.

Laimingų šventų Kalėdų!

Žiemos šventėms artėjant

EUGENIJA PAKUTKIENĖ

Nuo rudens iki Kalėdų dienos vis trumpėja. Guliesi – tamsu, atsikeli – tamsu. Tuomet pilka kasdienybė dar labiau slegia. Sakoma: reikia kuo dažniau šypsotis, tada diena bus ne tokia niūri ir mažiau apsiniaukusi. Kiekvienas darbas turi būti mėgstamas. Mokytojas, gydytojas ar teisėjas visą gyvenimą turi mokytis. O ūkininkui kad gerai sekęsi, ar pakanka vien mylėti žemę? Kastulė Marazaitė-Subačienė sako: „Raikia mylėti tai, ką darai, tadu sekasi. Neužtenka vien mylėti žamė. Mėgstu dzyrbc. Kap sekasi, raikia pasidzaugc ir toliau kibc darban. Čėsais raikia mažau šnekėc, daugiau daryc.“ Antanas Šeštokas dalijasi savo mintimis: „Žmogus kaip riešutas – kietas tik iš viršaus. Kai pažinsi jo vidų, visada pakeisi nuomonę. Yra tokia pamokanti pasaka. Sykį karalius pasiuntė tarną surasti linksmą ir patenkintą žmogų. Ilgai ejęs šis pamatė ir išgirdo dainuojant artoją. Priėjęs klausia: „Ar tu laimingas?“ Tas, nusišluostęs prakaitą, tarė: „Kodėl gi ne?“ Tada pasiuntinys sako: „Tai duok marškinius“. O artojas: „Neturiu...“

Reikia žmonėms daugiau džiaugtis ir judėti, nes gamtoje visa, kas juda – gyvena, tad žmogui pravartu taip pat judėti, o ne užsisėdėti. Nedirbi – neturi už ką gyventi, o kai dirbi – per skubėjimą neturi kada gyventi... Tačiau reikia rasti išeitį.“

ADVENTAS

Adventas – tai laukimo, rimties, vilties, maldos ir susikaupimo metas prieš šv. Kalėdas. Adventu šis laikas neatsitiktinai pavadintas. Tai lyg kvietimas apmąstyti, išnagrinti praeinančius metus, nuveiktus darbus,

susitaikyti su savimi ir artimaisiais. Tai laikas, kai naujai susipažįsti su pačiu savim, išgyvendamas vidinio susikaupimo džiaugsmą, meldamasis ir darydamas gerus darbus. Šis laikotarpis skirtas suprasti tikrąją šv. Kalėdų prasmę, susijęs su Kristaus gimimo laukimu.

Advento esmė – malda, pasninkas, geri darbai, atgaila. Tai įsiklausymo ir gebėjimo išgirsti laikas. Per tas keturias savaites galime dalintis vieni su kitais meile ir supratimu. Kiekvienas turėtų daugiau ir dažniau dėkoti, o mažiau ir rečiau reikalauti ar pykti. Tai laikas atrasti naują kelią į gilesnę tikėjimą, nuolankumą, kantrumą, artimo meilę, gebėjimą atleisti bei neteisti, nes Kalėdų naktį gimstantis Kristus skelbia pasauliui meilės, vilties ir tikėjimo žinią.

Algirdas Mačionis prisimena: „Seniau nebuvo ko valgyti, nor advento, pasnyko da labiau paisė – jokio riebalo. Va kad ir mūs dzidelė šaimyna, tai paraiko mama ar tėvas vaikam duonos, pavylgo vandenin, pabarsto saujuki cukraus, an suolo padeda, tai katris dzidesnis ir drūtesnis – daugiau suvalgo, katris menkesnis, tai ir lieka nustūmtas ir rėkia. Tuoį gauni šaukštą kakton ir turi usilaisc mažasnam. Viralo tai visiem užtekdamo.“

O jau paaugusiems raikėj aic pas kitus ganyc arba prie dzidesnių darbų, in talkas, ir tynajus duonos, lašinių šmotukų gaudavai. Buvo, kad ir ciej neturėj. Va kap kasiau su kitu tokiu grabj, atneša gaspadoro vaikas pietus, o ty klumokucin invyniota duonos šmotukas ir pora pleistrukų lašinukų. Tai mes sakom: „Mažu ir šniūrukų davė atnešc, tai va prisrištum ir inrijį vėl ištrauktum, bile gerklė pajauštų ir

nebūtų alkana“. Nu alia vis ciek pas kitus geriau buvo ko valgyti negu namie. Visur tep buvo, ba vaikų daug, o kožnas valgyti tai nori.

Dabar kas paiso pasnyko? Gal cik sanesni. Nei penktadieniai kam rūpi, nei adventas. Žūrėkit, kap visi skubinas, kad cik apsipirkc ir gerasnio valgio, ir dovanų. Alia vis ciek kap yra, tep gerai. Jau geriau, kad aniej nepriekliaus laikai negrįžtų, nor žmonės turėtų nor kiek prisilaikyc ir pasnykų, ir in bažnyčų kad rastų kadu nuveic.“

Kastulė Marazaitė-Subačienė pasakoja: „Prieš adventų raikėjo nukūlc linus, o jų seniau visur nemažai sėjo (paklodam ir apsirangimu buvo raikalyngi). Kūlēm, mynēm, in pircį raikėdamo nuvažuoc arkliau ir vežimu ilgų kelių. Tai kap pas mus talka – mūs linus mina suvėjį, tai paskui mama vaikščojo atmync. O mes tai prizbrai nam namie likj, kap vaikai... Ypač tėvukas gūsdzino, kad būtum geri ir kad nor per Kūcų nedzykavotum.“

KŪČIOS

Kūčios – ypatinga diena. Kiekvienas stengiasi Kūčių vakarienei sugrįžti iš tolimiausių vietų ir kraštų, ši stebuklinga vakariene prie vieno stalo kasmet suburia visus šeimos narius. Kastulė Marazaitė-Subačienė prisimena: „Prieš Kūcas žmonės stengėsi užbeigcie darbus. Kūcų dzienu nevalia buvo malc, skaldzyc malkas, kūlc, ba barniai arba bildesys kitais metais per vasarų gali sukeltc dzidelius debesis su ladais. Šituos darbus raikėj ankscau padaryc.“

Pirmiausia prieš vakarienę raikia nusprausc. Anais laikais visur vakariene – kap ir visos kitos, mažu cik kiek gausesnė, daugiau valgių, ir be mėsos. Tai mama primynko su mielēm

Vidos Barauskaitės nuotr.

tokių riešutukų kaip kūčukai ir mirkė aguonpienin. Čerpėj pamerkia aguonų, sumala kočėlu, dapila vandenio. O kočėlų in malimų tai tėtė buvo nudrožis šatrukės vienų galų, o kitas in lubas rėmėsi, ba lubose buvo prikalta lantukė su išdrožtu skyluki šatrukės galu laikycis. Tai da vis mama virė gardų spalgenų kisielių, nor paci tai dzievino – labai mylėjo ir avižinį kisielių. Laukėm silkės. Jos parveždavo tėvas nupirkis arba an žuvies apmainis pas žydų Sainuose, arba nupirkis parveža iš mūs Krasnapolio valsčo. Gardzi buvo silkė – jų gal cik per Kūcas valgėm. Gyvenom prie Gulbinio ažaro, tai tėvukas sugaudavo žuvies. Labai labai laukdavom šventių. Mama užmaišydavo myltų ir kepdavo dzidelį pyragų su mielėm. Plonai suvoliojus suvynioja ilgų pyragų su aguonom. Prišucina bulvių jau kap šventėm tai be lupynų. Mes,

ruginius rupiau.

Prieš Kalėdas skersdavo ir darė skilandzj, alia cik per rugiapjūtį prapjau-davo. Labai laukdavom. Kiaulėm vietoj pelų naudojo arklių mėšlų. Sukapoja parnyki išvyrtas bulves, inbera myltų ir sauso, šviežo arklių mėšlo atnešj viedrų. Viskų sumaišo siečkuti ir paduoda kiaulėm, tai tom cik ausys klapsi, kap ėda. Laikėm savo kiaulių, dzvi karvukes, alia žiemų jos pieno neduodavo, avių pora, vištas. Nebuvo baisiai badus, cik per karų rusai labai išvažinėjo bulves, javus ištrypė. Cik kaimynai pagelbėjo ir davė sėklos apsisėc.

Po advento pasnykų labai laukėm tos vienos Kūcų vakarienės, kap visi susėda už stalo... Raikėj pirmiausia apsiuošc, pastvarkyc, baigc verpc kuodelį ar ausc pradėtų raštelį, kampus ištvarkyc, nusiprausc ir eglutį papuošc ar nor eglės šakutį, švarai apsirangc. Gražiausia Kūcos vakarie-

vaikai, spalvotais popierukais ir obuolukais apkabinam, dabynam eglutį.

Už vokiečų nevalia buvo malcis grūdų, cik slaptai. Kaimynai perspėdavo, pamatį karavių. Tai mūs kamaroj buvo tėtės darytos gyynos. Mama vis malė. Tai atveždavo žmonės ir iš Ramoniškių, ir Michnovcų malcis. Pas mus saugu, neišdavė niekas. Žmonės turėjo iš ko pyragų, duonos pasikepc. Kap kvieciniai myltai, tai minkščau sumala kviecus,

nė tai buvo savuosa namuosa, da pas tėvus, kap visi namie, visi prie stalo. Iki dabar pamenu, kap tėvukas atneša apsižūrėjis trobon glėbukų šieno, saujų pažara po staltiesi, sakyta – skoterci, an stalo, o kitų šienukų pameta po stalu. Po vakarienės viskų gražai suima ir nuneša gyvulukam tvartan, kad sveiki augtų. Šieno neėmė iš bet kur, o krūkucu pritraukioja iš šalinės. Krūkucu an medzinio kotuko vis pripešdavo, pritraukiodavo arkliam gražaus šienuko, ba norėj, kad jieį gražūs būtų ir nesarmata in miestelį būtų išvažuoc. Tepgi šitai vakarienei pripeša, tai jau kad kviecia stuboj ir nuog aglukės šakutių, ir nuog šienuko.

Prie Kūcų stalo buvo ramu ir šventiška kap bažnyčioj. Pas mus tai mama visus suklypdō prieg stalo. Mama užvedzojo. Ji iš Sidarų giminės, tai sakydavo – arcau Dzievo, ba gi mūs močutė Ona Kanapkiūtė, jos vienas brolis išplaukė in Amerikų, turėjo septynias dukteris ir tris sūnus, o kitas močutės brolis buvo kunigu ca (alia paskui išplaukė irgi pas anų brolių ir tynajus numirė).

Va grįžtanc prie tos vakarienės, ža-gnojomės, poteravom „Tėve mūsų“, „Sveika, Marija“, kad Dzievas duot visiem sveikatos, ir sakydavo: už mirusius šituose namuose ir sveikatos už gyvus. Paduodavo kožnam pabucuoc kryžalį, dalinomės plotkutį (katrų nešoj po namus ir mainėm an kiaušinių arba vylnos). Tas kryžukas buvo tėtės darytas, nemažas. Paskui sasuoį nunešė in Sainų bažnyčų, prie šv. Antano altoruko padėjo.

Va da pasakytau, kad ir prieš Naujus metus mama visus suklypdō, paduoda bucuoc tų mūs dzidelį kryžalį, sako: „Dėkavojam Dzievuliu už sanus metus ir kad nauji nor nebūtų aršasni už šituos“.

Algirdas Mačionis tęsia: „Kūcos iš mano vaikystės? Tai iš vakaro daug raikėjo primalc gyrom myltų ir gyvuliam. Išmokino mama ir tėvas, kap sukc. Sukiau ir per kūlimus maniežų ir namie, ir pas kitus – vaikiu in

maniežų inkinkytus arklius. O gyrynų sukimas tai cik juokas buvo, nor daug raikėdavo primalc ypač prieš šventes, tai įkyrėdavo iki gyvo kaulo...

Žinau, Kūcom mama dzidelį pyragų kepė. Labai laukėm šventių. Viskas buvo gardu ir visko daugiau būdavo. Tai žuvies šviežos prisigaudo tėtė buču, mama pakepa ar išverda. Silkės parveža iš Sainų. Žinau, kad labai laukdavom prėskucų.

An Kūcos visi suveidavom in namus. Būnam gavį tai myltų, grūdų, bulvių. O jau po Velykų ir vėl gaspardorai atvažuoja paimc in ganiavų ar ir sunkesnius darbus. Nu gerai buvo namuose, alia neilgai. Mūs dzidelė šaimyna, kas meteliai po vaikelį. Kap Dzievulis davė, tep raikėj. Mano brolių ir sasarų viso buvo 16, o 12 vaikų užaugo, mirė keturi maži, tai cikrai gero nematėm. Kap grįžom iš Lietuvos, buvo dzidelis skurdas cikrai. Dzidesniem tuoj raikėj išaica iš namų. Gavom rodų, nor vargo tai matėm per akis... Turėjom ir kuom pasidzauגיע per šventes, ir in vakarėlius (kas gi nenorėtų?) ėjom kap ir kici.“

Antanas Šeštokas sako: „Baigę valgyti Kūčias, bučiuodavo kryžiuką, paskui vieni kitus. Vaikai dėkodavo tėvams už Kūčių vakarienę, namų šilumą, o tėvai linkėdavo vaikams augti sveikiems, protingiems ir geriems, linkėdavo vieni kitiems laimingai sulaukti kitų Kūčių. Vėl pasimelsdavo už šeimos mirusius – senelius, prosenelius. Kiti dar, kaip ir prieš vakarienę, pagiedodavo, tarp kitko, ir Visų šventųjų litaniją. Kūčias baigdavo persižegnojimu.“

KŪČIŲ VALGIAI

Balys Buračas „Lietuvos kaimo papročiuose“ rašo, jog Kūčioms gaminti patiekalai iš visokių javų, kad kitais metais būtų geresnis jų derlius. Dideliu vaišingumu ir dosniomis aukomis lietuviai norėjo įtikti savo geriems dievams ir mirusiems, todėl nesigailėjo geriausių valgių ir gėrimų. Taip atsidėkodavo už puikų javų der-

lių, namų palaimą, taip pat maldavo gėrybių kitiems metams.

O ką gaminta Kūčioms ir ką simbolizavo tie valgiai? Iš apšutintų ir sumaltų avižinių miltų teslos daryti maltiniai. Juos vėliau pakeitė plokščiai ir kukuliai (skryliai arba kūčiukai). Apvalūs ragaišiai ir kt. simbolizavo sugrįžtančią Saulę. Per Kūčias dar valgyta barščius su grybais, avižinį kisielį. Žuvis pakeitė mėsą. Ypač mėgta lydeka – vaisingumo simbolis. Miežinių kruopų košė (grucė) valgyta su aguonų pienu. Obuoliai simbolizavo rojaus medį, Adomo ir Ievos išvarymą iš rojaus, nuodėmės atėjimą į pasaulį. Žirniai – pirmųjų žmonių išvarymą iš rojaus, Adomo ašaras. Valgydavo juos, kad kitais metais nebūtų ašarų. Kviečiai – skalsos simbolis. Valgomi, kad visus metus būtų duonos ir kad javai laukuose derėtų. Grūdų mišinys: žirniai, pupos, kviečiai, avižos, simbolizavo derlingus metus, gerą praėjusių ir ateinančių metų derlių. Būtinai reikėjo jų valgyti, kad kitais metais javai derėtų. Medus – šviesos ir sveikatos simbolis. Prėskučiai tai paskutinės vakarienės duona, simbolizuojanti agapę – meilės vakarienę. Prėskutis vaizduoja duonos kepaluką. Žuvis ir silkė yra pasninko valgis: primena apaštalus, kurie buvo žvejai. Spanguolės saugančios nuo priešų. Duona ir pyragas yra stiprybės, proto, susivaldymo, ištikimybės, gerumo, nuolankumo simbolis.

BURTAI IR SPĖJIMAI

Po vakarienės iš po staltiesės būdavo traukiamas šienas. Ilgas šiaudas reiškė ilgą ir laimingą gyvenimą. Kokių grūdų po šieną šeimnininkas rasdavo daugiausia, tokių daugiausia ir sėdavo, nes jų derlius turėjęs būti geriausias.

Žvaigždėtas dangus, į krūvas susibūrusios žvaigždės reiškė derlingus metus, dėslias vištas, daug grybų. Smarkus vėjas – daug riešutų ir laukinių obuolių. Jei daug lijo, tikėtasi gerų miežių. Vaismedžius, kad duotų daug vaisių, apvyniodavo šiaudų grįžtėmis,

per kurias buvo išsunkę išvirtus žirnius.

Geriau nei paprastai pašerdavo gyvulius. Klausė, iš kurios pusės šunys loja – iš ten tikėkis piršlių. Skaičiuodavo, kiek sugebėjo atnešti malkų vienam glėbyje – porinis skaičius reiškė, kad mergina ištekės. Dažnas būrimas su veidrodžiu, vandeniui.

Sakyta, kad Kūčių naktį kalba gyvuliai ir bitės. Jie išpranašauja ateitį. Vidurnaktį šuliniuose vanduo sekunde pavirsta vynu, kurio išgėręs žmogus tampa visažinis.

Išmintingi seneliai spėdavo orus. Jei spalį pasnigo „an medžių lapų“ – tai žiemą bus daug sniego. Jei šerkšnas per Kūčias, tai vasarą soduose bus daug vaisių. „Jei Kalėdos su ledu, Nauji metai – su bradu“. Ir atvirkščiai. Sniegingos Kalėdos neretai reiškia atodrėkį per Naujuosius. Jei Kūčių dieną ant stogo pakraščio laikosi daug sniego, bus daug baravykų. Kai Kūčių vakaras giedras, ryškiai šviečia žvaigždės, žiema bus šalta, o vasara karšta, Joninės – be lietaus. Jei Kalėdos sniegingos, baltos, tai Velykos bus žalios, jei Kalėdos juodos, tai Velykos bus baltos. Jei per Kalėdas miške medžiai apšarmoje, vasara bus lietinga; jei medžiai pliki, vasara bus šilta ir sausa. Jei Naujųjų metų saulė skaisti – bus geri metai, jei ne – blogi. Jei per Naujuosius metus medžius šerkšnas aptraukia – bus geri metai, jei rūkas gula ant žemės – blogi.

PO KŪČIŲ VAKARIENĖS

„Po Kūcos vakarienės skubinomės in Piemenėlių pamaldas, – pasakoja Kastulė Marazaitė-Subačienė. – Bažnyčon mišos buvo po karo lotyniškos. Anksci rytais būdavo per adventų rarotos, alia ne visadu ėjom. O jau po Kūcos tai cik skamba dzvanukai, rogės paskui roges, tep ir važuoja arkliais rogėm in Sainus. O jaunimu tai smagu buvo ir pėsciem aic. In bažnyčų sustarį būnam ir laukiam, kol jaunimas pas mus pro rytų susrinks. Ainam pro sanas Klevų kapinaites – iki dabar išlikusiu sanu keluku.

Vis trumpesnis kelias. Sykiais buvo sniego, kitais sykiais an lado sniegucis, slidu. Išsiverci, pasliduoji, tai nieko. Apsimėtom ir sniegu. Linksma būdavo aic ir kelias ne ilgėjo, o trumpėjo. Aidami susinkam jau grįžtancus nuog rezorekcijų. O atėjus bažnyčon tamsu buvo. Buvo ir šposų. Vieni kitų nematom, tai jau Juozas Sidarų šaukia: „Vinciai, kur tu?“ Kol ateina kunigas ir da žmonių nebūna, tai ir pabainam. Linksma buvo.

Prieš šventes iškepto pyrago mama patrupina ir nešė ubagam, sakydama, kad jei ir paci mažai turi, alia duoda jiem, tai jų maldos atseikės trigubai. Babinčių ubagų ir per Kalėdas, ir per Velykas pylna buvo.

Parėję iš bažnyčos persirangiam. Vienas pasrėdo velniuku, prisisagsto vuodegon adatukių, vienas būna karaliu, ir tep ainam po sodzų. Pasbeldį užgiedam posmelį. Adaro gaspado-

rus, sodzina už stalo, pavaišina, net duoda išgerc, arba cik priemenėn insilaidza. O mūs mama tai aršau vaiko – ritasi an pečo pamatius mus. Nor jai ir sakėm, kad ca ne cikras kipšas, o persirangis, alia ji tai visadu bijojos.“

Algirdas Mačionis priduria: „Pro rytų skubėjom mes iš Radzūcų in pasterkų ir atgal, daugiausia pėsci, niekas ty vaikų nevežė. Iš kelių kaimų prisranka, būdavo, dzidelė grupė, tai smagu aic.“

KALĖDOJIMAS

„Po Kalėdų visadu prasidėdavo kalėdojimas, – prisimena Kastulė Marazaitė-Subačienė. – Po karo pas mus kalėdoc da atvažavis buvo Sainų klebonas Vincentas Astasevičius, tai jam bucavom rankų.“ „Nu jis cikrai buvo geras kunigas, iš Lietuvos kilis lietuvys, alia vis ciek strokas ėmė“, – prideda Algirdas Mačionis. O po-

nia Kastulė tęsia: „Pas mus irgi daug vaikų, ba tėvo sasarės du ir mūs trys. O jau ciek bijojomės, ba nežinia buvo, ko gali paklausc. Visi bijojosi. Va kap yra, pirmiausia tėvų bijais, paskui mokytojo, kunigo, vyro.“

Kalėdojimu turėjom visadu šventyto vandenio, parsinešto po Velykų šaštadienio. Pietus tankiai kunigu daryta pas Magdučių ir Juozų Leončikus, o paskui tai jau ir pas kitus. Nu kuom pavaišina – kiaušinių pakepa, vištos rasalo, mėsukės. O jau paskui tai buvo gerai, pietus ir pas kitus valgė. Kunigų vežoj tai gražu važuku, gerais arkliais. Kalėdos tai rinko dvejom rogem. Daugiausia javo pripila, davinėjo ir kiaušinių, ir vylnos. Dzidelis Klevų kaimas, tai surinkdavo nemažai aukos – pylnas abejas roges. Ir tep palaikė bažnyčų. Va mama mūs tai Kalėdom vis nusvilina, išdarinėja ir nuneša klebonu nedzidelį paršukų.“

PARDUODAME AK- MENS ANGLĮ patraukliomis kainomis.

Perkant daugiau kaip 4 tonas
tonos kaina 570 zl.

Juozas Zubavičius, Seinai,
Konarskio g. 4
Tel. 606 459 579,
87 5173 137

Lapkričio 30-osios vakarą pas mus kilo gaisras, kuris liepsnos liežuviais apsupo tvartą ir jame esančius galvijus. Ugnies akivaizdoje pajutome, koks žmogus bejęgis. Tik gerų žmonių, kurių tarp mūsų yra tikrai daug, dėka mums pavyko išgyventi šias sunkias akimirkas.

Nuoširdžiai dėkojame kaimynams ir giminaičiams, kurie pirmi atskubėjo į nelaimės vietą ir padėjo gelbėti galvijus. Ačiū Punsko, Seinų, Smalėnų ir Šipliškių gaisrininkams, kurie su dideliu pasiaukojimu ilgas valandas gesino gaisrą. Dėkojame kaimo žmonėms, giminėms, pažįstamiems už pagalbą, šiltą žodį, rankos paspaudimą, kurie tokie reikalingi sunkiomis akimirkomis. Ypatingai ačiū tikrai kilnių širdžių žmonėms Irenai ir Vitui. Mums be Jūsų pagalbos būtų labai sunku.

*Pagarbiai,
Makauskų šeima*

*Gyvenimas – tarsi žvakė:
Sužibo, nukrito, užgeso...*

Dėl buvusios mūsų klasės draugės
a. a. Laimutės Slovikauskaitės
mirties nuoširdžiai užjaučiame
Jos šeimą ir artimuosius.

Klasės draugės ir draugai

Lapkričio 23 d. į amžinybę iškeliavo
A. A. ALBERTAS GIBAVIČIUS
iš Seinų (gimęs Eglinėje).

Nuoširdžiai dėkojame visiems, visokeriopai padėjusiems
šermenų ir laidotuvių metu.

Žmona ir vaikai su šeimomis

Kalėdinis kryžiažodis

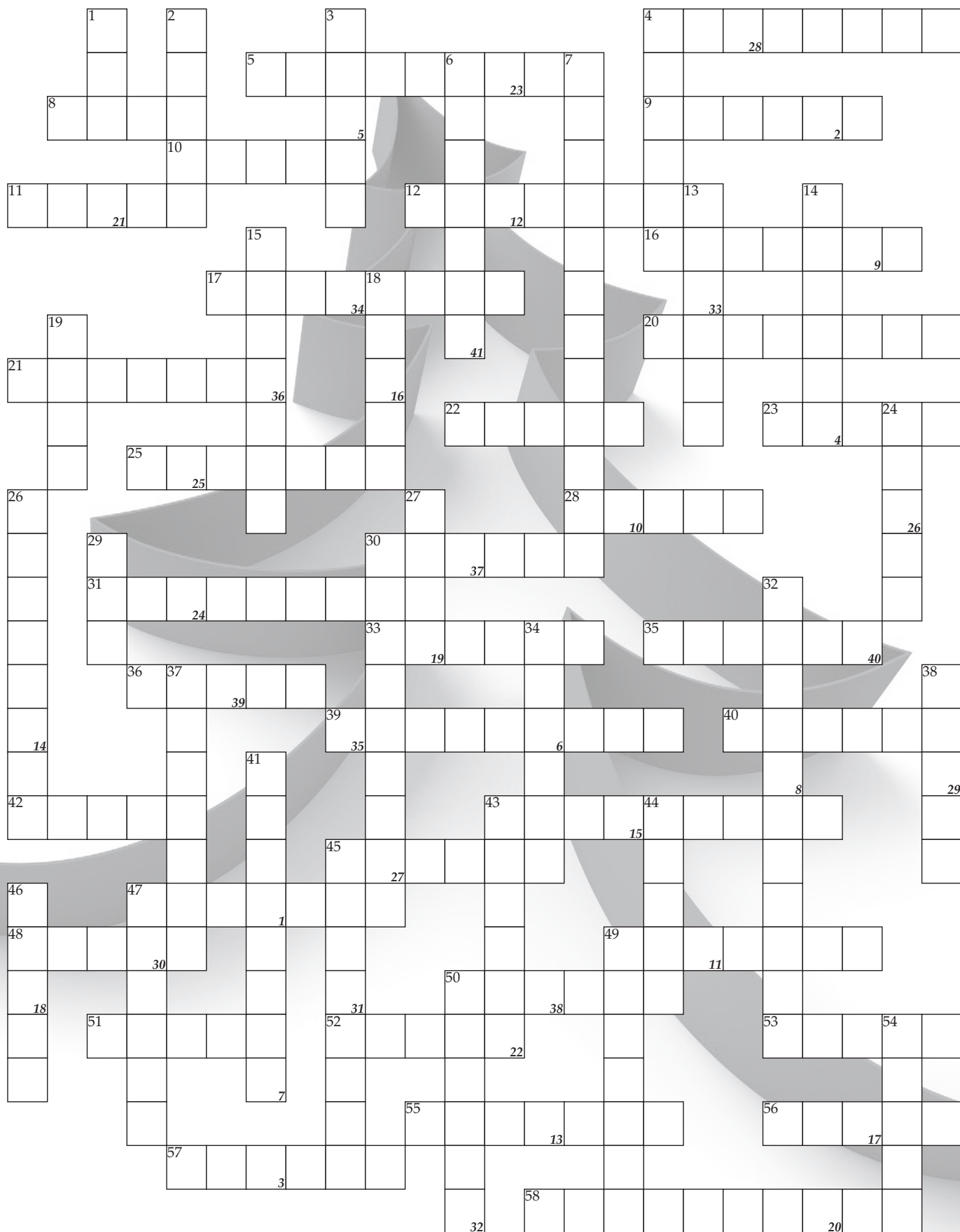
Horizontaliai:

4. Mažutės avelės, penkios kojelės.
5. Visi joja, niekas nepašeria.
8. Sėdi panelė ant kalnelio su raudona kepurėle, kas pro ją pračina – tas lenkiasi.
9. Sidabro laukas be takų.
10. Su lapais, bet ne medis, susiūtas, bet ne drabužis.
11. Kai atima – aš didesnė, kai prideda – aš mažesnė.
12. Maža kamarėlė aukštai pakabinta, stipriai užrakinta.
16. Lekiu kaip ponas, tupiu kaip sakalas, visi manim džiaugiasi, bet po kojomis mindo.
17. Mažas bernelis kai supyksta, tuoj pranyksta.
20. Dvejiems vartams atsivėrus, arklys žvengia.
21. Kas degina naktį bei dieną ir vis dėlto nesudegina?
22. Neloja, nekanda, į namus neįsileidžia.
23. Dieną naktį joja, niekas kelio nepastvoja.
25. Už žirnių mažesnis, už šunių piktesnis.
28. Visom kalbom kalba.
30. Gaidys ant aukštos laktos, uodega žemėje.
31. Visas medžio, o galva geležies.
33. Mažiukas kupriukas geriausias sargiukas.
35. Kai jauna buvau – rože žydėjau, kai pasenau – akis įgijau, pro tas akis pati išlindau.
36. Nei gimsta, nei auga, nei miršta, o yra.
39. Ką tik pamato, pats tuo pavirsta.
40. Bėga be kojų.
42. Du ratai pagiry stovi.
43. Be dūšios, be kvapo, o teisybę sako.
45. Saldus, gardus, ant lėkštės nepadėsi.
47. Du galai, du žiedai, o vidury vinis.
48. Kuo daugiau gauna, tuo daugiau nori, o kai viską suėda, pati numiršta.
49. Šulinyje sūris.
50. Dieną naktį bėga, niekur neišbėga.
51. Penki stumia, penki traukia, vienas lenda.
52. Gimsta marškiniuose, o miršta nuogas.
53. Skaisti graži mergužėlė mėlynoj pievoj vaikštinėja.
55. Medžio liemu, geležies juosmuo, vidury ežeras.
56. Peiliais pjausto, o kraujo nei lašo.
57. Be rankų, be kojų, o gražiai piešia.
58. Nors ką tik gimęs, jį vadina seniu. Nors jis ne žilas, bet baltas ir be plaukų. Nors visad tyli, bet sako, kad jis be smegenų.

Vertikaliai:

1. Šarangė varangė po suolu susirangė.
2. Pakulinis vaikas, taukų sermėga, aukso kepurė.
3. Nei šertas, nei girdytas, o diena dienon tunka.
4. Baltas, bet ne sniegas, skystas, bet ne vanduo.
6. Girioj kirstas, mieste pirktas, parėjęs namo – verkia.
7. Juodas puodas, kuo labiau maišysi, tuo labiau verda.
13. Ore skraido, ant žemės guli, medyje tupi, ant rankos kaista, vandenyje prigeria, prie krosnies išnyksta.
14. Ežys aprėdytas, asloj pastatytas.
15. Ryte ir vakare būna milžinu, o per pietus neužauga.
18. Ateis mėnuo mojaus, atlėks paukštis iš gojaus, kas tą paukštį užmuš – savo kraują pralies.
19. Su sparnais, bet ne paukštis, su kailiu, bet ne žvėris.
24. Mėlynu mesta, rudu atausta, aukso peiliu rėžta.
26. Eina meška sulopyta, visu keliu maurodama.
27. Ėjau naktį, pamečiau sagtį, mėnuo rado, saulė pagavo.
29. Bėga bėga, akmenis čiupinėdama, pakraščius žiūrinedama.
30. Galva žemės nesiekia, o kojos stogą remia.
32. Neverpta, neausta, o drobulė.
34. Kas negimęs, o miręs?
37. Vasarą – molis, žiemą – brolis.
38. Išleikia kaip žvirblis, parlekia kaip jautis.
41. Medžio galva, sidabro plaukai.
43. Dieną ir naktį išplėtęs akis žiūri.
44. Atbėgo kipšytis užrietęs nosytę.
45. Dvylika broliukų viena juosta susijuosę.
46. Turi sparnus, bet neskraido, neturi kojų, bet nepavysi.
47. Šuliny be dugno.
49. Kruta ir kruta, braška ir braška, žiemą ir vasarą baltą sniegą kapsto.
50. Neturi sparnų – padangėm skrajoja, neturi kojų – po žemę slankioja.
54. Auga ažuolėlis, ant viršūnės obuolėlis.

**Atsakymų lauksime iki
2016 m. sausio 31 d.
Dovana 300 zł (bruto).**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Lietuvos žiniasklaida

2015 12 08 – 12 20

Praėjusią savaitę vis dar netilo diskusijos Laisvės premijos tema. Seimui svarščius ir atmetus Seimo Laisvės premijos komisijos siūlomą Vytauto Landsbergio kandidatūrą Laisvės premijai gauti visuomenėje kilo pasipiktinimas. Atrodo, kad ne vienas socialdemokratas, per balsavimą susilaikęs, dabar lyg ir gailisi tokio sprendimo. Grįžęs iš komandiruotės iš Kinijos Lietuvos premjeras Algirdas Butkevičius pasiūlė Seimui šią kandidatūrą svarstyti dar kartą. Reikia priminti, kad Landsbergio kandidatūra buvo atmesta socialdemokratų, Darbo partijos ir Lenkų rinkimų akcijos balsais.

BNS rašė: „Vienas atsistatydinusių Laisvės premijos komisijos narių Povilas Urbšys įsitikinęs, jog nutarimą dėl premijos skyrimo V. Landsbergiui nepažeidžiant įstatymų gali teikti ir bet kuris Seimo narys“. Todėl jis su kitais Seimo nariais parašė ir teikė svarstymui nutarimo projektą, kuriuo siūloma, kaip ir Laisvės premijos komisijos, premiją skirti buvusiam Lietuvos Sąjūdžio pirmininkui, Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos (Atkuriamojo Seimo), paskelbusios Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo aktą, pirmininkui Vytautui Landsbergiui.

„Kartu su P. Urbšiu projektą teikia socialdemokratų lyderis premjeras A. Butkevičius, jo frakcijos kolegos Seimo vicepirmininkas Gediminas Kirkilas, Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Benediktas Juodka, krašto apsaugos ministras Juozas Olekas, dar keli socialdemokratų, liberalė Viktorija Čmilytė-Nielsen, Seimo narių Mišrios grupės seniūnė Rima Baškienė. Savo parašais dokumentą padabino ir du

socialdemokratų, per balsavimą Seime nutarę susilaikyti dėl Laisvės premijos skyrimo V. Landsbergiui: Arūnas Dudėnas ir Juras Požela. Pastarasis Seimo sprendimą dabar vadina klaida. B. Juodka, J. Olekas ir A. Butkevičius skandalą sukėlusiam Seimo balsavime nedalyvavo. G. Kirkilas buvo vienintelis socialdemokratas, balsavęs už.“

Vis dėlto šiuo siūlymu diskusija apie Laisvės premiją nesibaigė. Štai premjero ir kitų siūlymą pasirašiusių bendrapartietis, šiuo metu už maisto saugą ir sveikatą atsakingas eurokomisaras Vytenis Povilas Andriukaitis siūlo pirmajam atkurtos Lietuvos vadovui Laisvės premijos neskirti. O savo apmąstymais dalijasi TV3 žiniuose: „6000 laisvės kovų dalyvių yra Lietuvoje, ir ypač tų, kurie nėra aktyvioje politikoje. Tai aš manau, kad jų gyvenimas kovojant už laisvę tarybiniais laikais buvo didžiulės grėsmės akivaizdoje. Daug yra žmonių, kurie verti Laisvės premijos. Vytauto Landsbergio istorija visiškai kitokia – tai, kad jis buvo vienas iš Sąjūdžio lyderių, jis nebuvo vienas lyderis. Kažkodėl tokio kulto vieno žmogaus nėra nei Latvijoje, nei Estijoje.“

Toks politiko komentaras iš karto susilaukė atsako. Kęstutis Kazimieras Girnius, Vilniaus universiteto Tarpautinių santykių ir politikos mokslų instituto docentas, tokį Andriukaitčio pasisakymą BNS komentavo: „Tebesvarstoma, ar reikia Vytautui Landsbergiui suteikti Laisvės premiją. Diskusijos bergždžios. Mano nuomone, atsakymas yra vienareikšmis. Landsbergis turėtų pranešti, kad jis nesiekia premijos, ir jos atsisakyti, jei ji būtų jam suteikta. Ne dėl to, kad jis jos nevertas, bet dėl to, kad šis

Seimas nevertas jam ją suteikti.

Eilinį kartą Seimas parodė, kad jis negeba atsikratyti savo išankstinių nuostatų ir parodyti bent minimalų didžiadvasiškumą ir pakantumą. Smulkūs Lietuvos politikai dar kartą priėmė negarbingą ir gėdingą sprendimą. (...)

Bet jis (Vytautas Landsbergis – red.) pelnė Laisvės premiją su kaupu, nes joks kitas žmogus tiek neprisiėdė prie Lietuvos nepriklausomybės, taigi ir laisvės, atkovojo. Jis yra vienintelis žmogus, kurį galima, neklautojant istorijos, laikyti antrosios nepriklausomos Lietuvos „tėvu“. Savime aišku, kad ne jis vienas atkovojo nepriklausomybę, kaip jos vienas neiškovojo ir JAV „tėvas“ George'as Washingtonas. Be Sąjūdžio Landsbergis būtų likęs muzikos profesoriumi, nors būtina pabrėžti, kad be Landsbergio Sąjūdis būtų buvęs kitoks. Įsivaizduokime, jei Vytautui Petkevičiui būtų pasisekę perimti vadovavimą. Landsbergis nebuvo solistas ar Einzelgaengeris, jis sutelkė tvirtą komandą, kuriai priklausė Kazimieras Motieka, Česlovas Stankevičius, Bronius Kuzmickas, Algirdas Saudargas ir daugelis kitų gerų žmonių. Bet Landsbergis buvo jų vadovas, turėjo svarbų, jei ne lemiamą vaidmenį, nustatant Sąjūdžio veiklos kryptis ir priimant daugelį svarbiausių Sąjūdžio ir Atkuriamojo Seimo sprendimų. Jis nebuvo kitų valdoma marionetė, kitų valios vykdytojas, bet tikras pirmasis asmuo.

Landsbergis buvo nepakeičiamas vadovas. Įsitikinęs, jog Lietuva turi būti laisva, jis siekė šio tikslo be jokių svyravimų ir abejonių. Jis, kaip ir daugelis Sąjūdžio vadovų, gebėjo bendrauti su žmonėmis, juos

įkvėpti savo kalbomis, – rašė Kęstutis Girnius. – Andriukaitis tvirtina, kad „kažkodėl tokio kulto vieno žmogaus nėra nei Latvijoje, nei Estijoje“. Pirma, Landsbergis yra vienas nepopuliariausių žmonių Lietuvoje, tad apie kokį kultą čia kalbama. Antra, jei Lietuvoje yra kultas, tai kultas yra Algirdo Brazausko.“

Gruodžio 16 d. www.delfi.lt rašė, kad Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininkas, profesorius Vytautas Landsbergis atviru laišku kreipėsi į Seimo vadovę Loretą Graužinienę, ragindamas negaišti laiko dėl Laisvės premijos.

„Gerbiama Ponia Lietuvos Seimo Pirmininke, matau, kad Seimo nariai be reikalo vargsta ir gaišta laiką dėl 2015 metų Laisvės premijos. Jau iškart buvau pasakęs viešame portale tą lapkričio dieną: Seimo nariai balsavo arba nebalsavo, ir dalykas baigtas. Šiandien vėl siūlau Seimui nebesvarstyti, nesijaudinti dėl tos premijos, nes ir pinigų neimčiau, o susikaupti rimtiems valstybės darbams“, – laiške sako V. Landsbergis.

Šią savaitę www.delfi.lt spausdino partijų populiarumo reitingus. Kaip bebūtų keista, socialdemokratų populiarumas nemažėja. „Jei rinkimai į Seimą vyktų kitą sekmadienį, didžiausio palaikymo sulauktų valdantieji socialdemokratai – už juos balsuotų 22,4 proc. respondentų. Liberalų sąjūdis sulauktų 14,6 proc. palaikymo, Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai (TS-LKD) žengia tretį (10,6 proc.). Partiją „Tvarka ir teisingumas“ palaikytų 9,1 proc. rinkėjų, 7 proc. respondentų nurodė, kad balsuotų už Darbo partiją. Be minėtų partijų, daugiamandatėje rinkimų apygardoje 5 proc. barjerą įveiktų ir į Seimą patektų Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga. Ramūno Karbauskio vadovaujamos partijos reitingas šiuo metu siekia 5,6 proc.“

Viena vertus, toks stabilumas gali rodyti, kad mūsų socialiniame ir

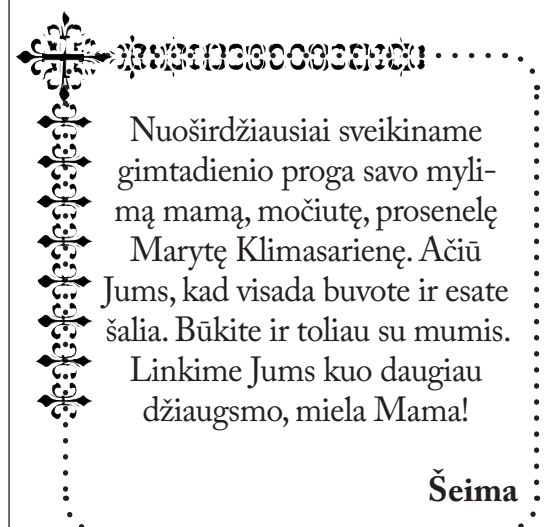
politiniame gyvenime tiesiog nėra didesnių sukrėtimų ar rinkėjų preferencijų persiskirstymų. Tai gali rodyti, kad rinkėjų preferencijos kažkiek stabilizuojasi, nešokinėja kas kelis mėnesius, bet gal tai gali rodyti, kad situacija Lietuvoje pakankamai stabili ir nėra didelio masto skandalo“, – sako Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto (TSPMI) dėstytojas Mažvydas Jastramskis. Pasak M. Jastramskio, nors buvo tikėtasi, kad socialdemokratams gali atsilipti skandalėliai – dėl premjero žento ir sekretoriato vadovės, dėl privilegijų Druskininkuose, tačiau jie nebuvę tokio masto, kad galėtų patempti socialdemokratų reitingą žemyn. Politologas pažymėjo, kad Valentino Mazuronio vairuojama Darbo partija pastaruoju metu džiaugėsi didėjančiu populiarumu. „Tačiau jis nedidėja, matyti, kad V. Mazuronio tapimas pirmininku labai netimptelėjo. Jie dabar pradeda aktyvesnę rinkimų kampaniją, tačiau klausimas, ar tai timptels reitingus, ar jie išliks tokie patys. Mano spėjimas, kad reitingai ir toliau nedidės, išliks panašūs“, – prognozuoja TSPMI dėstytojas.

Interneto portale www.lzinios.lt šią savaitę bent du komentarai buvo skirti katalikams svarbiam įvykiui – gruodžio 8 d. Popiežius Pranciškus ateinančius metus paskelbė Gailestingumo metais. Interneto portale www.lzinios.lt atsirado gerai pažįstamo Punsko parapijos vikaro gilus ir prasmingas komentaras šia tema. Kun. Marius Talutis rašo: „Prasidėjo Gailestingumo Jubiliejus. Popiežius Pranciškus gruodžio 8 d., praėjus lygiai 50 metų po II Vatikano Susirinkimo pabaigos ir tą pačią dieną suėjęs 1000 dienų nuo jo pontifikato pradžios, atvėrė Vatikano Šv. Petro bazilikos jubiliejines duris. Jubiliejus

reiškia ne tik jubiliejinį 50 metų skaičių, bet ir ypatingą malonės laiką. Senojo Testamento dvasia jubiliejiniais metais buvo dovanojama laisvė, nuimami pančiai ir sugrįžtama prie savo nuosavybės. Mūsų pančiai yra nuodėmės pančiai, nes būtent ji atima Dievo vaikų laisvės džiaugsmą. Tikriausioji mūsų nuosavybė, kurią dovanų esame gavę iš Dievo, tai panašumas į Jį. Jubiliejaus laikas – sugrįžimo pas Dievą laikas, tai širdies gilumoje esančių gerumo klodų dalijimo laikas. (...)

Kiek daug šiandien nesusipratimų, konkurencijos, kovos už būvį modernioje visuomenėje. Kiek daug tuštumos ir vienišumo, priklausomybių, apskaičiuotos šypsėnos. Gailestingumas užpildo tai, ką moderni visuomenė „praterioja“. (...)

Įžengdami pro Gailestingumo vartus kiekvienas sau užduokime šį klausimą, ką turėčiau daryti, kad šie Jubiliejiniai metai atneštų pasikeitimų mano gyvenime. Kad jie neliktų tik gražiomis kalbomis, kurios nieko nekeičia. Esame kviečiami priimti Dievo atleidimą ir įkvėpti bei padrašinti besąlygiškos Jo meilės – atnešti šilumą, gerumą, došnumą sutiktiesiems. Gailestingumo Jubiliejuje tenebūna mums svetimų žmonių, kurių negalėtume priimti, suprasti, mylėti.“

Nuoširdžiausiai sveikiname gimtadienio proga savo mylimą mamą, močiutę, prosenelę Marytę Klimasarienę. Ačiū Jums, kad visada buvote ir esate šalia. Būkite ir toliau su mumis. Linkime Jums kuo daugiau džiaugsmo, miela Mama!

Šeima